

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Bakalářská práce

Výhody členství České republiky v Evropské unii

Vypracovala: Šárka Tůmová

Vedoucí práce: doc. RNDr. Zuzana Dvořáková Líšková, PhD.

České Budějovice 2023

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Šárka TÚMOVÁ
Osobní číslo: E20234
Studijní program: B0413P050011 Management regionálního rozvoje
Téma práce: Výhody členství České republiky v Evropské unii
Zadávající katedra: Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je analyzovat výhody a nevýhody členství České republiky v Evropské unii z pohledu obyvatelů. Důležitým cílem bude zjištění postojů k zavedení eura v České republice a jeho vliv na životní úroveň obyvatelů. Analýza bude provedena na základě dotazníkového šetření v jednotlivých krajích ČR. Výsledky práce budou využity k vytvoření uceleného přehledu postojů obyvatelů ČR k EU a euru.

Metodika:

- Studium odborné literatury, která bude zaměřená na vstup ČR do EU; pozice ČR v rámci EU v 21. století; rámcové kroky vedoucí k zavedení eura.
- Sběr informací prostřednictvím dotazníkového šetření; Českého statistického úřadu.
- Zpracování a vyhodnocení dat s využitím základní statistiky.
- Závěr: na základě zpracovaných a vyhodnocených dat bude vytvořen ucelený přehled: postojů jednotlivých obyvatel v rámci krajů ČR.

Osnova:

1. Úvod a cíl
2. Literární rešerše (teoretická část)
3. Metodika (praktická část)
4. Vyhodnocení informací
5. Závěr výzkumu
6. Seznam literatury a internetové zdroje
7. Přílohy

Rozsah pracovní zprávy: 40-50 stran
Rozsah grafických prací: 0
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Česká:

Sear, S., & Novotná, J. (1999). *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Management Press.
Matějčková, J. (1994). *Evropská Unie*. Praha: Victoria Publishing.

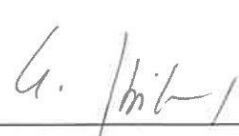
Fiala, P., & Pitrová, M. (2009). *Evropská unie* (2., dopl. a aktualiz. vyd.). Centrum pro studium demokracie a kultury.
Zahradník, P. (2003). *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. Praha: C.H.Beck.
Anglická:
Baldwin, R. E., & Wyplosz, C. ([2020]). *The economics of European integration* (Sixth edition). McGraw-Hill.
Webber, D. (2019). *European disintegration? : the politics of crisis in the European Union*. London: Red Globe Press.

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. Zuzana Dvořáková Lišková, Ph.D.
Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: 28. února 2022
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2023

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentův list (23)

prof. Ing. Eva Kislingerová, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....
Šárka Tůmová

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní školitelce za velkou pomoc a rady při vypracovávání bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za podporu.

Obsah

1. Úvod.....	3
1.1 Cíl a metodika práce	3
2. Definice Evropské unie a historie evropské integrace	5
2.1 Definice Evropské unie.....	5
2.2 Počátek Evropského společenství.....	5
2.3 Motivace zakládajících států.....	5
2.4 EU tvořeno z tří organizací.....	6
2.5 Etapy integrace	6
2.5.1 Rozšíření první.....	7
2.5.2 Rozšíření druhé a třetí.....	7
2.5.3 Rozšíření čtvrté.....	7
2.5.4 Rozšíření páté	7
2.5.5 Rozšíření šesté	8
2.5.6 Rozšíření sedmé.....	8
3. Podmínky vstupu.....	9
3.1 Maastrichtská smlouva o Evropské unii	9
3.1.1 První pilíř Evropské unie	9
3.1.2 Druhý pilíř Evropské unie	13
3.1.3 Třetí pilíř Evropské unie.....	14
3.1.4 Maastrichtská (konvergenční) kritéria	16
3.2 Kodaňská kritéria.....	17
4. Příprava vstupu České republiky do Evropské unie	18
4.1 Správní členění dle systému NUTS.....	18
5. Členství České republiky v institucích Evropské unie.....	19
5.1 Evropská rada	19

5.2 Rada Evropské unie	20
5.3 Evropská komise.....	20
5.4 Evropský parlament	20
5.5 Evropský soudní dvůr	21
5.6 Evropská centrální banka.....	21
5.7 Evropský účetní dvůr	22
6. Společná měna euro	24
6.1 Hospodářská a měnová unie	24
6.2 Krize eurozóny.....	25
7. Výsledky	27
7.1 Důvody přijetí eura uváděné respondenty	30
7.2 Důvody k vystoupení ČR z EU uváděné respondenty.....	35
7.3 Porovnání odpovědí dle věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a sociálního statusu	38
7.4 Ekonomická nepřipravenost státu z pohledu respondentů a ekonomických ukazatelů České republiky	43
8. Závěr	46
9. Summary and keywords.....	48
10. Seznam použitých zdrojů	49
11. Seznam použitých zkratk	55
12. Seznam obrázků.....	56
13. Seznam tabulek.....	57
14. Seznam grafů	58
15. Přílohy	59

1. Úvod

Evropská unie je seskupením evropských členských států, jejíž cílem je zlepšení spolupráce a života obyvatel v Evropě. Počátky vzniku se datují již po druhé světové válce, kdy bylo hlavním cílem udržení míru v Evropě. Evropská unie je tvořena sjednocením tří organizací: Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské atomové společenství a Evropské společenství. Název Evropská unie vznikl podepsáním Maastrichtské smlouvy o Evropské unii v roce 1992. Členské státy se postupně k organizaci připojovali v sedmi etapách integrace. Česká republika se připojila při největším rozšíření v roce 2004 spolu s dalšími devíti státy.

Předkládaná bakalářská práce s názvem Výhody členství České republiky v Evropské unii se zabývá postoji českých obyvatel o výhodách členství ČR v Evropské unii.

Teoretická část bakalářské práce obsahuje informace o vzniku a založení Evropské unie, historii Evropské unie, etapách integrace členských států, pilířích a politikách Evropské unie, institucích Evropské unie a měně euro. Při vstupu do Evropské unie musí evropské státy splňovat kodaňská kritéria, avšak při vstupu do měnové unie i kritéria maastrichtská neboli konvergenční. Evropská unie se skládá ze tří pilířů: první pilíř se zabývá na politiky EU, hospodářskou a měnovou unii, druhý pilíř se zabývá společnou bezpečnostní a zahraniční politikou a třetí pilíř policejní a soudní spoluprací. Politiky Evropské unie jsou: společná obchodní politika, společná zemědělská politika, společná dopravní politika a komunitární (koordinované) politiky. Za hlavní instituce Evropské unie jsou považovány Evropská rada, Rada Evropské unie, Evropská komise, Evropský parlament, Evropský soudní dvůr, Evropská centrální banka a Evropský účetní dvůr.

Praktická část bakalářské práce se zabývá postoji obyvatel České republiky k Evropské unii a měně euro.

1.1 Cíl a metodika práce

Cílem práce je zjištění postojů obyvatel České republiky v kontextu jako člena Evropské unie k Evropské unii a ke společné měně euro, následná analýza a vyhodnocení. Výsledkem analýzy je ucelený přehled postojů obyvatel České republiky k Evropské unii a k euru.

V bakalářské práci zabývající se problematikou vzniku Evropské unie, etapami integrace, vstupními kritérii, členstvím České republiky v Evropské unii a měnou euro jsem

využila metodu sběru informací z dostupných zdrojů při literární rešerši. K vytvoření literární rešerše jsem čerpala z knižních publikací, článků a internetových zdrojů z domácích i zahraničních zdrojů.

V praktické části řešící problematiku postojů obyvatel České republiky k Evropské unii a měně euro jsem využila kvantitativní výzkumnou metodu dotazníkového šetření doporučeného autorkou Hilary Collinsovou v knize Kreativní výzkum: teorie a praxe výzkumu v oblasti tvůrčích odvětví. V dotazníku jsem použila následující typy otázek: uzavřené a otevřené. V uzavřených otázkách respondenti vybírali z nabízených odpovědí a otevřené otázky umožnily respondentům vyjádřit se vlastními slovy k dané problematice. Otázky byly zaměřeny na zjištění názorů a postojů obyvatel České republiky k Evropské unii a měně euro. Dotazník se skládá z devatenácti otázek, z nichž první část byla zaměřena na charakteristiku postojů a názorů k výhodám Evropské unie a měně euro a druhá část na získání charakteristiky respondentů.

Dotazník jsem vytvořila v platformě Google a následně jej distribuovala prostřednictvím sociálních sítí (e-mail, Facebook, Instagram) v rámci celé České republiky tak, aby vzorek měl vypovídající hodnotu. Kontaktní adresy jsem získala prostřednictvím webových stránek vysokých škol a univerzit České republiky. Prostřednictvím sociální sítě Facebook jsem získala odpovědi studentů vysokých škol a univerzit a obyvatel ve skupinách obcí. Dotazník jsem distribuovala v období od prosince roku 2022 do února roku 2023 a celkem jsem získala 2 052 dotazníků (odpovědí) od respondentů.

K vyhodnocení získaných dat jsem použila základní statistiku, jejíž výsledky jsem graficky znázornila.

Pro práci jsem si stanovila výzkumnou otázku: Většina Čechů nesouhlasí s přijetím eura, zároveň chtějí nadále zůstat v členství Evropské unie, kterou ověřuji.

2. Definice Evropské unie a historie evropské integrace

2.1 Definice Evropské unie

Dle Ministerstva vnitra České republiky je Evropská unie: „politické a ekonomické nadnárodní uskupení, které si klade za cíl zlepšit spolupráci v Evropě; jedná se o entitu sui generis, která má částečně pravomoci mezinárodní organizace, ale také jednotného státu“. (*Mezinárodní organizace a VS: Evropská unie*, c2022)

2.2 Počátek Evropského společenství

Počátek vzniku Evropského společenství má kořeny již po druhé světové válce, kdy nastala světová krize v oblastech ekonomiky, politiky a humanity. Problémy se týkaly průmyslu, infrastruktury, nedostatku potravin a bydlení. Politika v Evropě byla v tomto období nestabilní. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

První evropskou spoluprací bylo založení Evropského společenství uhlí a oceli dne 18. dubna 1951. Jednalo se o tzv. kontrolní režim strategických komodit uhlí a oceli. Důvodem k vytvoření takového režimu byla obava z možné opětovné militarizace Německa. Zakládajícími státy byly Francie, Německo, Itálie, Nizozemsko, Belgie a Lucembursko. Dalším důležitým krokem v historii byl Marshallův plán, jehož významem byla pomoc státům Evropy od USA ve formě poskytnutí technologií, potravin, pohonných hmot a základního spotřebního zboží. Byla to významná pomoc k obnově evropského hospodářství. (Lacina, 2016)

2.3 Motivace zakládajících států

Hlavní důvod založení společenství těchto šesti států je spojen s válkou, po které nastaly následující důsledky. (Lacina, 2016)

Za lídra spojení evropských států je považována Francie, která sousedí s Německem, a jejíž postojem je odpor proti německému státu. Francouzský stát také zastával názor, že pro plnění Marshallova plánu bude nutné sdružení států, které by i napomáhalo dohlížet nad mírem evropských států s Německem. (Lacina, 2016)

Tehdejší Německo, rozdělené na západní a východní část, se zapojilo z důvodu možnosti k navrácení mezi vyspělé státy. Situaci podobnou té německé zažívala také poražená Itálie, která se snažila o nápravu reputace a zapojení k vyspělým státům. Itálie přispěla především v průmyslovém odvětví. (Lacina, 2016)

Státy Beneluxu (Belgie, Lucembursko a Nizozemsko) byly válkou postiženy velmi zásadním způsobem, a to jak na ztrátě lidských životů, tak i po materiální stránce. Ačkoliv jsou považovány za neutrální státy, boje v době války se odehrávaly i na jejich území. Motivací k připojení k Evropskému společenství uhlí a oceli (ESUO) byl zájem o spolupráci členských států a předejít válečným konfliktům na území Evropy. (Lacina, 2016)

2.4 EU tvořeno z tří organizací

Dalo by se říct, že Evropská unie vznikla na základě spojení tří organizací. Sjednocením Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), Evropského atomového společenství (Euratom) a Evropského hospodářského společenství (EHS) se zrodilo Evropské společenství (ES). Z Evropského společenství se stala Evropská unie až smlouvou o Evropské unii (neboli Maastrichtská smlouva o Evropské unii), podepsanou v roce 1992 v Maastrichtu. (Matějková, 1994)

Smlouva o Evropském hospodářském společenství se zaměřuje na společný trh a politiku a celní unii. Celní unie v rámci Evropského hospodářského společenství ruší celní poplatky a kvóty mezi členskými státy. Cíl smlouvy o Euratomu se týká jaderného průmyslu, kdy se jedná o sloučení států, které se částečně či celkem zabývají činnostmi spjatou se surovinami jaderného průmyslu. (Lacina, 2016)

2.5 Etapy integrace

Počátek integrace je spojován s pojmem globalizace, která se začala objevovat ve 20. století. Globální ekonomická integrace přináší mnoho výhod. Výhodami jsou: otevřenost novým technologiím a výrobkům, konkurenceschopnost, posílení alokace zdrojů, spotřebitelské možnosti a způsob získání levnějších finančních zdrojů na mezinárodních trzích. Obsah integrace zahrnuje nejen odvětví ekonomické, rovněž i otázky týkající se kvality života obyvatelstva a stability regionů. Smyslem integrace je využít příležitostí a výhod, které Evropská unie nabízí. Výhody jsou dosažitelné pro firmy, společnost, spotřebitele, jednotlivce a občany. (Zahradník, 2003)

Členské státy se postupně připojovaly k Evropské unii s cílem těchto výhod využít a zapojit se do spolupráce evropských států. Nepřipojily se však současně, nýbrž v sedmi etapách integrace.

2.5.1 Rozšíření první

První z členských států, který požádal o členství v Evropské unii, byla Velká Británie už v roce 1961. Tento krok od Velké Británie přiměl i další státy k připojení, a tak o žádost požádalo Irsko, Dánsko a Norsko. První žádost byla zamítnuta Francií v roce 1963. Státy znovu zažádaly o členství v roce 1967, avšak opět francouzský představitel Charles de Gaulle byl proti. Žádost byla přijata až v roce 1973 v momentě, kdy de Gaulle odešel do důchodu. Do Evropské unie vstoupily státy Velká Británie, Irsko a Dánsko. Norsko se k integrujícím státům nepřipojilo na základě proběhnutého referenda, jehož výsledkem bylo odmítnutí vstupu do Evropské unie. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

2.5.2 Rozšíření druhé a třetí

Jednou z podmínek připojení se ke společenství je demokratický stát. Tudíž následujícím připojujícím státem je Řecko, které vstoupilo v roce 1981. Po něm následovaly státy Španělsko a Portugalsko v roce 1986. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

V návaznosti na rozšíření se vyznamenal projekt v Bílé Knize, jež doplňoval Jednotný evropský akt o vytvoření skutečného společného trhu. Jednalo se o vznik volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob. (Jakš, 1998)

2.5.3 Rozšíření čtvrté

V období 90. let 20. století při vzniku hospodářské a měnové unie s jednotnou měnou, nastalo čtvrté integrační rozšíření o tři evropské státy. Následně byla vyšší potřeba přizpůsobení Evropské unie pro zvětšující se počet členů (pomocí druhého dokumentu Maastrichtského „balíku“). (Jakš, 1998)

Ve čtvrtém rozšíření se jedná o státy Finsko, Rakousko a Švédsko. Avšak žádost o připojení podal i stát Norsko. V Norsku opět občané rozhodli o odmítnutí vstupu do Evropské unie, tudíž se čtvrté rozšíření týkalo jen třech států. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

2.5.4 Rozšíření páté

Největší rozšíření nastalo v roce 2004, kdy se k Evropské unii připojilo deset států: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko

a Slovinsko. Páté rozšíření se uskutečnilo po summitu v Kodani v roce 1993, kde se stanovila Kodaňská kritéria a následně po setkání taktéž v Kodani v roce 2002, jehož cílem byla domluva států na konečných podmínkách vstupu. (Lacina, 2016)

Po pátém rozšíření byla čelními představiteli států podepsána Smlouva o ústavě, která však nebyla ratifikována kvůli jejímu odmítnutí státy Francií a Nizozemskem. Poté následoval proces zpracování Lisabonské smlouvy. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

2.5.5 Rozšíření šesté

Bulharsko a Rumunsko se připojili až v roce 2007 z důvodu nesplnění kritérií do pátého rozšíření. (Lacina, 2016) Po šestém rozšíření následovala ratifikace Lisabonské smlouvy, se kterou souhlasili téměř všechny státy kromě Irska. V platnost vstoupila dne 1. prosince 2009. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

2.5.6 Rozšíření sedmé

Jako poslední se v roce 2013 připojilo Chorvatsko. (Lacina, 2016) Od roku 2013 nevstoupila do Evropské unie žádná evropská země. Možné kandidátské země jsou: Albánie, Bosna a Hercegovina, Moldavsko, Černá hora, Severní Makedonie, Srbsko, Turecko a Ukrajina. Gruzie a Kosovo jsou potenciálními kandidáty, kteří dosud nesplňují požadavky k připojení do integračního procesu. (*Zásady, členské státy, historie: Přistoupení k EU*, b. r.)

3.Podmínky vstupu

Před čtvrtým rozšířením se dvanáct členských států Evropské unie rozhodlo pro uveřejnění dvou druhů kritérií, které musí nečlenské státy splňovat v případě, že mají zájem o připojení ke společenství. Jedná se o kritéria maastrichtská a kodaňská, jejichž názvy vznikly dle míst projednání a podepsání smlouvy.

3.1 Maastrichtská smlouva o Evropské unii

Maastrichtskou smlouvu o Evropské unii podepsalo dne 7. února 1992 dvanáct již členských států (Francie, Německo, Itálie, Nizozemsko, Belgie, Lucembursko, Velká Británie, Irsko, Dánsko, Řecko, Španělsko, Portugalsko) v Maastrichtu. Platnost Maastrichtské smlouvy je datována od 1. listopadu 1993. (Had & Pikna, 2001)

Maastrichtská smlouva obsahuje především změnu názvu z Evropského společenství na Evropskou unii a dále dva nové pilíře a konvergenční kritéria pro vstup nových států do členství. Změnu názvu lze sice považovat za symbolickou, avšak důvodem pro název Evropská unie je obměna smyslu společenství z pouze hospodářského zaměření na rozšíření o dva nové pilíře zahrnující společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a politiku policejní a justiční spolupráce. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

3.1.1 První pilíř Evropské unie

První pilíř je složen ze třech společenství, které tvoří základ pro vznik Evropské unie: Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom). Obsahuje Jednotný evropský akt pro vytvoření jednotného vnitřního trhu, společné a komunitární politiky EU a hospodářskou a měnovou unii. (Had & Urban, 2000)

Společná obchodní politika

Společnou obchodní politiku EU provádí Evropská unie jako celek, samotné členské státy mezinárodní obchodní dohody neuzavírají. Evropská unie uzavírá obchodní dohody i s třetími zeměmi z důvodu nákupu za nejlepší cenu. Obchodní politika se zabývá obchodem se zbožím a službami, přímými zahraničními investicemi a záležitostmi duševního vlastnictví. Uzavíratelné dohody lze rozdělit na tři možné, a to dohody o hospodářském partnerství, dohody o volném obchodu a dohody o přidružení. Dohody o hospodářském partnerství jsou dohody s africkými, karibskými a tichomořskými státy. Dohody

o volném obchodu znamenají možnost otevírání společných trhů se třetími zeměmi. Dohody o přidružení jsou uzavřené dohody s vnějšími státy, skupinou států nebo mezinárodní organizací. (CDK, c2005-2022)

Společná obchodní politika jedná pomocí svých nástrojů (CDK, c2005-2022):

- cla
- kvóty
- dobrovolná exportní omezení
- defenzivní nástroje (antidumpingová opatření a ochranná opatření)
- ofenzivní nástroje (nařízení o obchodních bariérách, opatření na dovoz nebo vývoz výrobků do a z EU).

Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika vznikla na základě vytvoření společné organizace trhu pro obiloviny. Jedná se o velmi nákladnou politiku, která prošla několika reformami, jejichž cílem je především kvalita potravin a ochrana životního prostředí. (Bydžovská & CDK, c2005-2022)

Společná zemědělská politika se opírá o tři zásady: společný trh, preference společenství a finanční solidaritu. Na základě zásad vznikl jednotný trh pro zemědělské výrobky, kterým je umožněn volný pohyb přes hranice. (Had & Urban, 2000)

Hlavní politické cíle nové společné zemědělské politiky:

Cíl podpora příjmů životaschopných zemědělských podniků se zaměřuje na zlepšení kvality života zemědělců po finanční stránce. Zároveň se Evropská unie snaží o zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských podniků a lepší postavení zemědělců v hodnotovém řetězci. Z ekologického hlediska Evropská unie míří na příspěvek ke zmírňování změny klimatu snížením emisí skleníkových plynů a podporou ukládání uhlíku. Evropská unie usiluje o efektivní hospodaření s přírodními zdroji, kdy se jedná o podporu udržitelného rozvoje a hospodaření s vodou, půdou a ovzduším. Dalším cílem je zastavení úbytku biologické rozmanitosti a obrát v tomto trendu. Ze sociální stránky se Evropská unie zaměřuje na generační obměnu, tudíž získání a vzdělávání mladších obyvatel v oblasti zemědělství. Dále na růst a vytváření pracovních míst a rovnost ve venkovských oblastech, zlepšení reakce na společenskou poptávku ohledně potravin a zdraví a podporu předávání znalostí a inovací. (*Hlavní politické cíle nové SPZ, b. r.*)

Společná dopravní politika

Doprava je důležitým odvětvím z velmi zásadního důvodu a tím je volný pohyb osob, zboží a služeb. Oblasti dopravního sektoru jsou silnice, železnice, lodě a letadla. (CDK, c2005-2022)

Hlavní prioritou Evropské unie je budování transevropských sítí (TEN-T). Programem TEN-T je míněno plnění projektů, které odstraňují bariéry způsobující přetížení dopravy, zajišťují vyšší bezpečnost a snížení emisí pro vyšší kvalitu životního prostředí. V oblasti snížení emisí EU vydává projekty: Evropská strategie pro nízkoemisní mobilitu, Strategie průmyslové politiky, balíčky s názvem Evropa v pohybu. (CDK, c2005-2022)

Komunitární (koordinované) politiky

Komunitární (koordinované) politiky jsou odděleny od společných politik EU, je tomu proto, že politiky se provádějí v jednotlivých členských státech EU, tudíž jsou Evropskou unií jen koordinovány. (Had & Urban, 2000)

Regionální politika

Regionální politika EU se zabývá podporou a investicemi do regionů a měst členských zemí. Podpora se týká: zaměstnanců, malých a středních podniků, posílení výzkumu a inovací, životního prostředí, dopravní infrastruktury a výroby energie z obnovitelných zdrojů. (*Regionální politika: Regionální investice a solidarita*, b. r.)

Sociální politika

Oblast sociální politiky byla zmíněna již ve smlouvě o Evropském hospodářském společenství s cílem podpory životních a pracovních podmínek zaměstnanosti. Za cíle sociální politiky se považují: usnadnění přechodu ze školy do zaměstnání a hledání zaměstnání, modernizace systému sociálního zabezpečení, zajištění volného pohybu pracovníků v rámci EU, zmírnění chudoby a ochrana postižených osob. (CDK, c2005-2022)

Politika na podporu výzkumu a technologického vývoje

Inovace jsou nezbytnou součástí strategie EU, jelikož reagují na chudobu, stárnutí obyvatelstva a zhoršující životní prostředí. Cíle podpory výzkumu a vývoje se týkají zaměstnanosti, především tvorbou pracovních míst. (CDK, c2005-2022)

Aktuálním programem politiky v období 2021-2027 je Horizont Evropa, jehož rozpočet dosahuje částky 97,9 mld. eur. Program je složen z tří pilířů: Otevřená věda, Globální výzvy a průmyslová konkurenceschopnost a Otevřené inovace. (CDK, c2005-2022)

Politika ochrany životního prostředí

Oblastmi politiky ochrany životního prostředí jsou znečištění ovzduší a vody, nakládání s odpady a změna klimatu. První zmínka o životním prostředí vznikla v roce 1972 v Paříži na zasedání Evropské rady v rámci Jednotného evropského aktu (JEA) jako nová hlava s názvem „Životní prostředí“. Politika ochrany životního prostředí se řídí zásadou obezřetnosti, zásadou prevence znečištění životního prostředí a jeho nápravy. Náprava se přiřazuje tzv. znečišťovateli, který je povinen za škody platit. Jedná se o škody jako například ohrožení chráněných druhů zvířat, znečištění přírodních stanovišť, vody a půdy. (Kurrer, 2021)

Politika se zabývá mnoha programy a strategiemi na vylepšování situace životního prostředí. Jednou ze strategií je strategie pro udržitelný rozvoj. (Kurrer, b. r.) Udržitelný rozvoj znamená způsob, kterým se Evropská unie snaží odstranit nebo zmírnit negativní projevy vývoje lidské společnosti. Udržitelný rozvoj se zabývá sociální, environmentální i ekonomickou stránkou života, jehož cílem je zachovat životní prostředí budoucím generacím. (*Udržitelný rozvoj*, c2008-2022)

Program Balíček „Fit for 55“ je jedním z aktuálně nejdůležitějších programů Evropské unie. Program je soubor návrhů na zavedení nových inovací v oblasti životního prostředí s cílem snížení emisí skleníkových plynů alespoň o 55 % do roku 2030. (*Balíček „Fit for 55“*, b. r.)

Cíle politiky ochrany životního prostředí pro období od roku 2020 do roku 2050:

- ochrana a zachování přírodního bohatství států EU,
- přeměna EU na ekologičtější a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství,
- účinné využití zdrojů,
- ochrana občanů před environmentálními tlaky a riziky, které ovlivňuje jejich zdraví.

(*Životní prostředí: Na cestě k ekologičtější a udržitelnější Evropě*, b. r.)

Energetická politika

Energetická politika se zabývá zabezpečením dodávek energií, rozvojem sítí s ohledem na životní prostředí. Politika čelí rizikům jako závislost na dovozu, nízká míra diverzifikace, cena energií a poptávka po energii, změna klimatu a potřeba růstu výroby energie z obnovitelných zdrojů. Stanovenými cíli jsou především diverzifikace zdrojů energie, fungování vnitřního trhu s energií, energetická účinnost, snížení emisí a podpora výzkumu a technologií v oblasti energetické bezpečnosti. (Ciucci, 2021)

Politika na ochranu spotřebitele

Smyslem politiky ochrany spotřebitele je zajištění všem spotřebitelům Evropské unie možnost společné vysoké úrovně ochrany před ohrožením jejich bezpečnosti a ekonomických zájmů a posílit jejich schopnost chránit vlastní zájmy. (Christina Ratcliff et al., 2022)

Za základní dokument pro ochranu spotřebitele můžeme označit Předběžný program Evropského hospodářského společenství o ochraně spotřebitele, předložený Evropskou komisí v roce 1975. Dokument zahrnuje základní práva spotřebitelů (CDK, c2005-2022):

- právo na ochranu zdraví a bezpečnosti,
- právo na ochranu ekonomických zájmů,
- právo na náhradu škody,
- právo na informace a vzdělávání,
- právo na zastupování.

Ochranou spotřebitele se však nezabýval jen tento dokument, nýbrž i dokumenty Jednotný evropský akt, Maastrichtská smlouva a Amsterodamská smlouva. V roce 2018 se Evropská komise zaměřila také na vymáhání spotřebitelských práv EU, jejíž cílem je usnadnění podávání žalob a tvrdší sankce za porušení spotřebitelských práv. Zdokonalení ochrany spotřebitele se týká i nákupu na internetu. V takovém případě se jedná o uveřejnění informace spotřebitelům, zda výrobky či služby nakupují u profesionálního prodejce nebo soukromé osoby. (CDK, c2005-2022)

3.1.2 Druhý pilíř Evropské unie

Druhý pilíř obsahuje společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Evropské unie, která je zmíněna v Maastrichtské smlouvě. (Had & Pikna, 2001)

Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Prvními kroky pro zahraniční a bezpečnostní politiku byly zřízeny Evropským obranným společenstvím (EOS) a Evropskou politickou spoluprací (EPS). S návrhem o vzniku EOS přišel stát Francie v rámci společenství uhlí a oceli, jejíž smyslem je zapojení Německa do obranného systému. Vznik Evropské politické spolupráce přišel později v rámci Evropského společenství, který zavedl systém konzultací o otázkách mezinárodních vztahů. Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku však zavedla až Maastrichtská smlouva v roce 1993. (CDK, c2005-2022)

Cíle zahraniční a bezpečnostní politiky (*Zahraniční a bezpečnostní politika: Evropská zahraniční a bezpečnostní politika*, b. r.):

- zachování míru,
- upevňování mezinárodní bezpečnosti,
- posilování mezinárodní spolupráce,
- demokracie a zásady právního státu a prosazování lidských práv a základních svobod.

3.1.3 Třetí pilíř Evropské unie

Důvodem pro vznik třetího pilíře byl boj proti zločinu. V období roku 1975 se problém dosud nezakomponované oblasti řešil mezivládní spoluprací a následnými úmluvami týkající se pouze členských států. Dalším řešením byla skupina tzv. TREVI, která se zabývala bojem proti mezinárodnímu terorismu a násilnému extremismu, přistěhovalectví a trestné činnosti. Policejní a justiční spoluprací se začali zabývat i jednotliví ministři spravedlnosti vnitra a členských států. Ti se scházeli každých šest měsíců za účelem projednání otázek a úkolů, které se týkaly této spolupráce. V roce 1986 byl přijat Jednotný evropský akt, s jehož pomocí byl vytvořen jednotný trh pro záležitosti zajištění volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu. (Had & Pikna, 2001)

Třetí pilíř byl upraven Maastrichtskou smlouvou, která byla následně novelizována Amsterodamskou smlouvou. (Had & Pikna, 2001)

Policejní a justiční spolupráce

Policejní a justiční spolupráce vznikla na základě nezbytnosti spolupráce v oblasti policejní a justiční z důvodu hrozby terorismu v 70. letech. V oblasti policejní a justiční spolupráce mají rozhodující pravomoci Rada a Evropský parlament, zákonodárná moc připadá Komisi a Evropský soudní dvůr představuje vynucovací pravomoc. (CDK, c2005-2022)

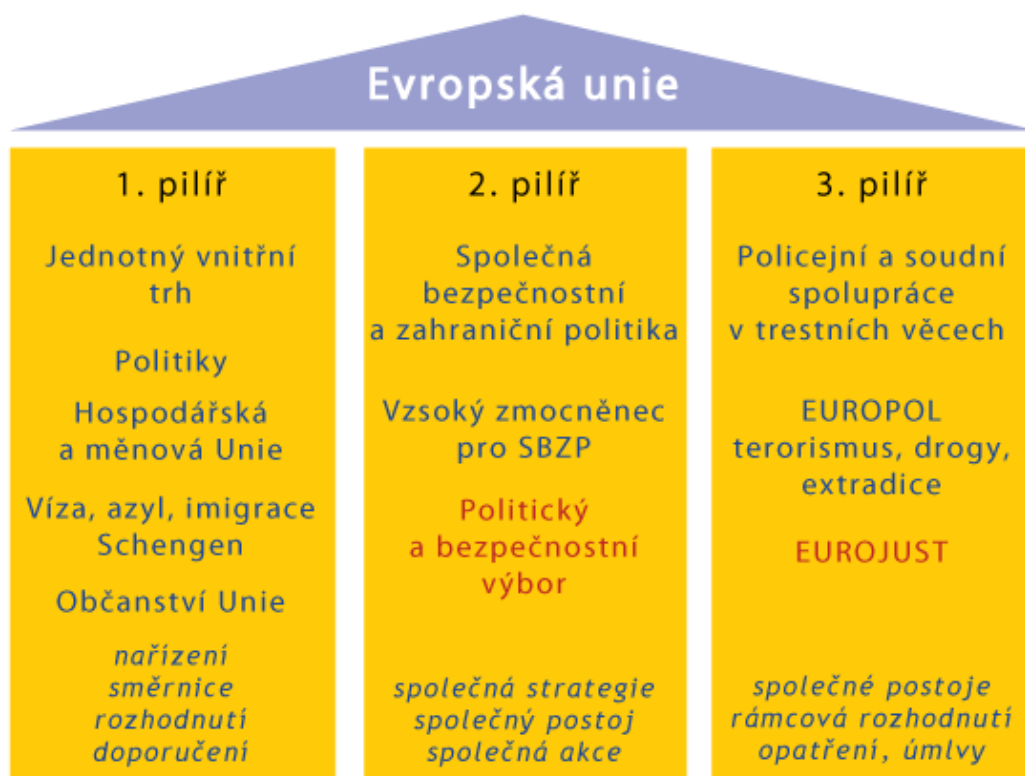
Hlavním prvkem policejní spolupráce je úřad Europol, jehož účelem je prosazování práva a cílem bezpečnost pro občany Evropy. Europol se zaměřuje na trestné činnosti typu terorismus, kybernetická kriminalita a další. Europol založil i speciální jednotky, které se zabývají hrozbami trestných činností. Specializovanými jednotkami jsou: Evropské centrum pro boj proti kyberkriminalitě, Evropské středisko pro boj proti převaděčství, Evropské centrum pro boj proti terorismu, Koordinovaná koalice pro trestnou činnost

v oblasti duševního vlastnictví, Evropské centrum pro finanční a hospodářskou trestnou činnost, FIU.net a Jednotka EU pro oznamování internetového obsahu. (Davoli, 2022)

Justiční spolupráce je dělena na spolupráci v občanských věcech a spolupráci v trestních věcech. Justiční spolupráce v občanských věcech se zabývá volným pohybem zboží, služeb, kapitálu a osob, zajištěním právní jistoty a spravedlnosti prostřednictvím příslušného soudu. Spolupráce cílí na právní jistotu, snadnější a efektivnější přístup ke spravedlnosti, zjednodušení přeshraniční spolupráce s občanskoprávními soudy a podpora vzdělávání příslušníků soudu. Justiční spolupráce v trestních věcech se zasloužila o vytvoření vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí mezi státy a sjednocování právních předpisů členských států. Spolupráce v trestních věcech se také zabývá trestnou činností, avšak na nadnárodní úrovni. Spolupráce je řízena směrnicemi Evropského parlamentu a Rady EU, jejichž oblastmi jsou společné minimální standardy v oblasti trestního řízení, boj proti terorismu, boj proti korupci, kybernetické kriminalitě, podvodům a praní peněz, výměna informací mezi členskými státy a agenturami EU a ochrana obětí. (Bux & Maciejewski, 2022) (Davoli, 2022)

Obrázek č. 1 zobrazuje tři pilíře Maastrichtské smlouvy.

Obrázek 1: Maastrichtský chrám dle Smlouvy z Nice

Zdroj: Maastrichtský chrám dle Smlouvy z Nice. (b. r.). EURION. Retrieved November 14, 2022, from https://eurion.cz/lisabon/kurz/index_L_03_05_07.htm

3.1.4 Maastrichtská (konvergenční) kritéria

Cílem vytvoření konvergenčních kritérií je zachování vnitřní měnové stability. Slouží k posouzení, zda je usilující země o vstup do Evropské unie schopna integrace do měnové politiky Evropské unie. (Baldwin & Wyplosz, 2020) (*Maastrichtská kritéria*, 2013)

Kritérii jsou (*Maastrichtská kritéria*, 2013):

- kritérium cenové stability,
- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb,
- kritérium kurzové stability,
- kritérium udržitelnosti veřejných financí.

Kritérium cenové stability se týká schopnosti zvládnutí přechod do eurozóny bez závislosti na národní měně. Inlace země nesmí přesáhnout o více než 1,5procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které dosahují nejlepších výsledků cenové stability. (*Maastrichtská kritéria*, 2013)

Pomocí kritéria dlouhodobých úrokových sazeb se posuzuje trvalost konvergence. Uchazečská země musí dodržet nepřekročení hranice 2procentních bodů úrokové sazby více než tří členských států s nejlepším výsledkem cenové stability v průběhu jednoho roku před šetřením. (*Maastrichtská kritéria*, 2013)

Kurzová stabilita vyžaduje zajištění, že trvalá fixace směnného kurzu národní měny státu, bude provedena na fundamentálně správné úrovni a nestane se zdrojem makroekonomických nerovnováh. Uchazečská země se musí před vstupem do EU účastnit mechanismu ERM II nejméně po dobu dvou let před šetřením. (*Maastrichtská kritéria*, 2013)

Kritérium udržitelnosti veřejných financí je spojován s rozpočtovými deficity a dluhem, kdy neschvaluje nadměrný schodek a vysoký vládní dluh států. Nesplnění kritéria znamená překročení o 3 % schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu a zadlužení státu k hrubému domácímu produktu o více než 60 %. (*Maastrichtská kritéria*, 2013)

Konvergenční kritéria jsou určena především jako splnění požadavku k přijetí eura pro členské státy, avšak jsou státy, u kterých euro není národní měnou. Státy, které euro dosud nepřijaly jsou: Bulharsko, Česko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Švédsko. Jedná

se o státy, u kterých se předpokládá, že jednou euro přijmou, avšak stát Dánsko si vyjednal výjimku o nepovinnosti přijetí eura. (*Euro*, b. r.)

3.2 Kodaňská kritéria

Kodaňská neboli vstupní kritéria jsou nutností při vstupu do Evropské unie. Byla sepsána Evropskou radou na summitu v Kodani v roce 1993. (Baldwin & Wyplosz, 2020)

Těmito kritérii jsou (*Přístupová kritéria (kodaňská kritéria)*, b. r.):

- „institucionální stabilita, která zaručuje demokracii, právní stát, lidská práva a respektování a ochranu menšin,
- fungující tržní hospodářství a schopnost vypořádat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v rámci EU,
- schopnost přijmout závazky spojené s členstvím včetně schopnosti efektivně provádět pravidla, normy a politiky, které tvoří soubor právních předpisů EU („acquis“), a dodržování cílů politické, hospodářské a měnové unie.“

4. Příprava vstupu České republiky do Evropské unie

Česká republika se připojila k Evropské unii v pátém rozšíření společně s dalšími devíti státy. Příprava integrace však začala už v roce 1990. Jelikož nově přistupující státy musely splnit požadavky pro vstup, pro členské státy to znamenalo nutné zavedení změn. Nároky na členské státy Evropská rada zaznamenala ve formě tzv. strategie pro přípravu přidružených zemí na přechod k plnému členství. (Balla, 2000)

Dalšími připravujícími programy a dokumenty pro vstup nových členských států byly program PHARE, Bílá kniha s názvem Příprava přidružených zemí střední a východní Evropy na začlenění do vnitřního trhu Unie, programový dokument Agenda 2000 a dokument Partnerství pro vstup, který stanovuje priority. Priority se lišily podle států, leč některé se shodují: administrativní reforma, regionální reforma, privatizace, reforma bankovního sektoru, reforma zemědělství, ochrana duševního vlastnictví, volný pohyb zboží, finanční služby, státní pomoc, vnitro a spravedlnost, ochrana životního prostředí a jaderná bezpečnost. (Balla, 2000)

4.1 Správní členění dle systému NUTS

Jedna z podmínek pro vstup do Evropské unie je vytvoření členění do systému NUTS. V České republice odpovídá územněsprávní členění NUTS 3, neboli kraje a pro statistické účely musela Česká republika vytvořit území dle NUTS 2, neboli Regiony soudržnosti. Regiony soudržnosti jsou: Severozápad, Jihozápad, Střední Čechy, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava, Moravskoslezsko, Praha. (CDK, 2020)

5.Členství České republiky v institucích Evropské unie

Fungování Evropské unie zajišťují instituce, které udržují stabilitu a vnitřní dynamiku systémů. Členské státy si v unii ponechávají svou suverenitu a kompetence v určitých oblastech a zároveň má Evropská unie vlastní systém zákonů a již zmíněné instituce. Důležitými orgány Evropské unie jsou: Komise, Rada, Parlament, Soudní dvůr a také Evropská centrální banka a Evropský účetní dvůr. (Molle, 1997)

Hlavní orgány a instituce doplňuje také třicet agentur se kterými spolupracují. V institucích Evropské unie pracuje přibližně 60 000 úředníků a dalších zaměstnanců. (*Typy orgánů a institucí EU*, b. r.)

Jelikož se Česká republika k Evropské unii připojila až v roce 2004, lze sledovat zapojení českých členů v institucích Evropské unie až od tohoto roku. Na instituce se zaměřují jednotlivě, v některých se však čeští zástupci vůbec nepodílejí.

5.1 Evropská rada

Evropská rada je politicky nejvyšším a nejvlivnějším orgánem Evropské unie. Zabývá se stanovováním politických směrů a priorit Evropské unie. Jejími členy jsou nejvyšší představitelé každého členského státu, předseda Evropské rady a předseda Evropské komise. Předseda Evropské rady je volen na období dlouhé dva a půl roku. Zasedání Evropské rady se koná nejméně čtyřikrát v roce. (Baldwin & Wyplosz, 2020) Evropská rada byla založena v roce 1974 jako neformální fórum, v roce 1992 nabyla již formality a až v roce 2009 se stala oficiálním orgánem Evropské unie sídlícím v Bruselu. (*Evropská rada*, b. r.)

Historicky prvním předsedou byl Herman Van Rompuy, který byl zvolen dne 19. listopadu v roce 2009. Opětovně byl zvolen i v roce 2012 a jeho funkční období skončilo v roce 2014 zvolením nového předsedy Donalda Tuska, který je ve funkci do roku 2019. Současným předsedou Evropské rady je Charles Michel. (History, b. r.)

Předsedové Rompuy a Michel jsou belgické národnosti a Tusk polské. Z toho vyplývá, že předsedou Evropské rady doposud nebyl zástupce České republiky. (*European Council Council of the European Union*, b. r.)

5.2 Rada Evropské unie

Rada je rozhodovacím orgánem Evropské unie. Je složena z dvaceti sedmi zástupců členských států, vždy jeden představitel za každý stát Evropské unie. Pravomocemi Rady jsou schvalování legislativních aktů společně s Evropským parlamentem, koordinace hospodářských politik členských států, zabývá se mezinárodními smlouvami a s Evropským parlamentem schvaluje rozpočet Evropské unie. Rada Evropské unie byla zřízena již v roce 1958 s názvem Rada Evropského hospodářského společenství. Sídli v Bruselu a je společně s Evropským parlamentem hlavním rozhodovacím orgánem Evropské unie. Rada rozhoduje systémem kvalifikované většiny, kdy při zasedání je zapotřebí souhlasu 55 % členských zemí. V aktuální situaci vychází na 15 členských států. (*Rada Evropské unie*, b. r.)

V předsednictví se členské státy střídají v půlročních intervalech, kdy předsednická země vybírá témata k projednávání. (Baldwin & Wyplosz, 2020) Česká republika získala předsednictví v letech 2009 a 2022. (Euroskop, c2005-2022)

5.3 Evropská komise

Evropská komise je složena z komisařů a je výkonným orgánem Evropské unie. Členové jsou zástupci každé členské země a jsou vybíráni vládami těchto států. Zástupci neboli reprezentanti zemí jsou rozděleni na předsedu komise, místopředsedy a komisaře. Úkolem komise je především plnění Smluv a evropská integrace. Funkční období členů je pět let. (Baldwin & Wyplosz, 2020) Evropská komise byla zřízena společně s Radou Evropské unie v roce 1958 a sídlí v Bruselu. Činnostmi komise jsou navrhování nových právních předpisů, řízení politiky Evropské unie a přidělování finančních prostředků, prosazování práva Evropské unie a reprezentace na mezinárodní scéně. Komisaři rozhodují na základě kolektivní odpovědnosti. (*Evropská komise*, b. r.)

V letech 2004-2014 byl předsedou Evropské komise José Manuel Barroso, v letech 2014-2019 Jean-Claude Juncker a aktuální předsedkyní je Ursula von der Leyen. Dosud nikdy nebyl předsedou zástupce České republiky. (Euroskop, c2005-2022)

5.4 Evropský parlament

Evropský parlament je jediným orgánem, kde jsou poslanci voleni přímou volbou občany členských zemí. Složení členů nemůže přesáhnout 750 poslanců a jejich funkční období je pět let. Počet evropských poslanců se odvozuje od počtu obyvatel každého člen-

ského státu. Úkolem evropského parlamentu je kontrola institucí a spolupráce v legislativních pravomocích s Komisí a Radou ministrů. (Baldwin & Wyplosz, 2020) Parlament byl zřízen v roce 1952 jako Společné shromáždění Evropského společenství uhlí a oceli a svého přejmenování dosáhl v roce 1962. Evropský parlament sídlí ve městech Štrasburk, Brusel a Lucemburk. Parlament vykonává funkce: legislativní, dozorčí a rozpočtovou. Za jeho hlavní činnosti lze považovat přípravu legislativy ve výborech a schvalování legislativy na plenárních zasedáních. Jednou z činností Evropského parlamentu je také provoz sítě kontaktních kanceláří v hlavních městech Evropské unie, Londýně, Edinburghu a Washingtonu D.C. (*Evropský parlament*, b. r.)

Česká republika měla v letech 2004-2009 zastoupení 24 křesel, avšak v dalších letech se počet křesel snížil na 22 v období 2009-2014 a v období 2014-2024 pouze na 21 křesel. Europoslanci jsou v členských zemích zástupci politických stran, ale v Evropském parlamentu se řadí do frakcí. Za Českou republiku máme největší zastoupení ve frakcích: Evropská lidová strana-Evropští demokraté (zkratka ELS-ED), Evropští konzervatisti a reformisté (zkratka ECR). (*Výsledky evropských voleb 2019*, b. r.)

5.5 Evropský soudní dvůr

Evropský soudní dvůr se zabývá spory mezi členskými státy Evropské unie, mezi Evropskou unií a členskými státy, mezi institucemi Evropské unie a mezi Evropskou unií a jednotlivci. Skládá se ze soudců, kteří jsou vybíráni z každé členské země na dobu šesti let. Soud má také osm generálních advokátů, kteří pomáhají soudcům v rozhodování. Soudci se rozhodují na základě většinového hlasování. (Baldwin & Wyplosz, 2020) Soudní dvůr Evropské unie byl zřízen roku 1952 a sídlí v Lucemburku. Jeho úkoly jsou: výklad práva, vymáhání práva, zrušení právního předpisu EU, zajištění toho, že orgány EU nebudou nečinné a postihy orgánů EU. (*Soudní dvůr Evropské unie (SDEU)*, b. r.) Soudní dvůr Evropské unie si vede každoroční výroční zprávy, kde lze dohledat například členy soudu, činnost soudního dvora, statistiky a další. (*Výroční zprávy*, b. r.)

Z výroční zprávy z roku 2015 lze zjistit, že prvním zástupcem ve funkci generálního advokáta za Českou republiku byl jmenován p. Michal Bobek. (Lenaerts, 2016)

5.6 Evropská centrální banka

Evropská centrální banka byla založena na německém modelu řízení centrální banky. Je právním subjektem s dvěma principy, a to princip cenové stability a princip

nezávislosti. Dle německého způsobu je prioritním principem centrální banky cenová stabilita. Banka je nezávislým orgánem s vlastním rozpočtem, jejíž úkolem je řízení společné měnové politiky, tudíž se týká pouze členů eurozóny, nikoliv všech členů Evropské unie. Evropská centrální banka rozvrhuje měnovou politiku do třech ústavů. Jedná se o Řídící radu, Výkonný výbor a Generální radu. (Sychra, 2009) Současnou prezidentkou Evropské centrální banky je Christine Lagardeová. Banka sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem a byla založena v roce 1998. Evropská centrální banka spravuje měnu euro a hospodářskou a měnovou politiku Evropské unie. Jejími dalšími úkoly jsou: stanovování úrokových sazeb, správa devizových rezerv eurozóny, starost o dohled orgánů členských států nad finančními trhy a institucemi, zajištění bezpečnosti a péče o evropský bankovní systém, udělovat povolení k tisku eurobankovek a sledovat vývoj cen. (*Evropská centrální banka (ECB)*, b. r.)

Jelikož není Česká republika členem eurozóny, nemá v Evropské centrální bance žádného zástupce.

5.7 Evropský účetní dvůr

Účetní dvůr je složen z dvaceti sedmi členů neboli reprezentanty za každý členský stát Evropské unie. Jsou voleni na období šest let. Činnost Účetního dvora řídí předseda, kterého si členové mezi sebou zvolí na období tří let. Jeho úkolem je kontrola příjmů a výdajů Evropské unie, vydání prohlášení o kontrole účtů, zejména jejich věrohodnosti a právnosti, možnost vyšetřování účetních dokladů, audit užívání finančních prostředků a další. Orgán Účetní dvůr také kontroluje hospodaření Komise. Každoročně vydává Výroční zprávu schvalovanou Evropským parlamentem, která je nezbytná pro udělení absolutoria Komisi. K Výroční zprávě publikuje účetní dvůr i tzv. zjištění a stanoviska. (Fiala & Pitrová, 2009)

Evropský účetní dvůr byl zřízen v roce 1977 a jeho sídlo se nachází v Lucemburku. Účetní dvůr je nezávislým externím autorem Evropské unie, jehož nezávislost spočívá ve svobodě výběru, co bude kontrolovat, jakým způsobem a kdy předloží výsledky kontroly. Účetní dvůr provádí tři typy auditů: finanční, souladu a výkonnosti. (*Evropský účetní dvůr (EÚD)*, b. r.)

Reprezentanti z České republiky jsou členy Evropského účetního dvora, avšak zástupce za český stát doposud nebyl předsedou tohoto orgánu. Od vstupu České republiky do Evropské unie byl předsedou rakouský zástupce Hubert Weber (období 2005-2008)

a představitel Portugalska Vítor Manuel da Silva Caldeira ve více volebních obdobích v letech 2008-2016. (*Bývalí předsedové Účetního dvora*, b. r.) Od roku 2016 do roku 2022 byl předsedou německý představitel Klaus-Heiner Lehne. Aktuálním předsedou je zástupce Irska Tony Murphy. (*The Members of the European Court of Auditors since 1977*, b. r.)

6. Společná měna euro

Euro je oficiální měnou Evropské unie, kterou dosud používá jen 20 členských zemí. Přijetí eura je podmíněno splněním čtyř konvergenčních kritérií. Zeměmi, které přijaly euro jako svou národní měnu jsou: Rakousko, Belgie, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko. Na základě spojení těchto států vznikla tzv. eurozóna. (Euro, b. r.)

Euro je součástí měnové politiky, jež vznikla v roce 1979. (Euro, b. r.) Za základní strategické výhody eura mohou být dle předmluvy k českému vydání od Michala Tomáška v knize Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny (Sear & Novotná, 1999):

- pokrok v evropské integraci,
- sjednocení daňových systémů,
- euro jako významný konkurent amerického dolaru,
- euro je měnou velkého a likviditního finančního trhu,
- transparentnost a srovnatelnost cen,
- více přeshraničních obchodů a investic a
- snížení řady transakčních nákladů (příkladem poplatky na vedení účtů).

6.1 Hospodářská a měnová unie

Unie vznikala ve třech etapách (*Hospodářská a měnová unie*, 2023):

1. 1990-1994: pověření úkoly Výboru guvernérů, začátek vzniku hospodářské a měnové unie, příprava právního rámce
2. 1994-1999: založení Evropského měnového institutu (EMI), ukončení činnosti Výboru guvernérů, souhlas s názvem společné měny „euro“
3. Od 1999: provádění jednotné měnové politiky Evropskou centrální bankou, zavedení eura a stanovení směnných kurzů.

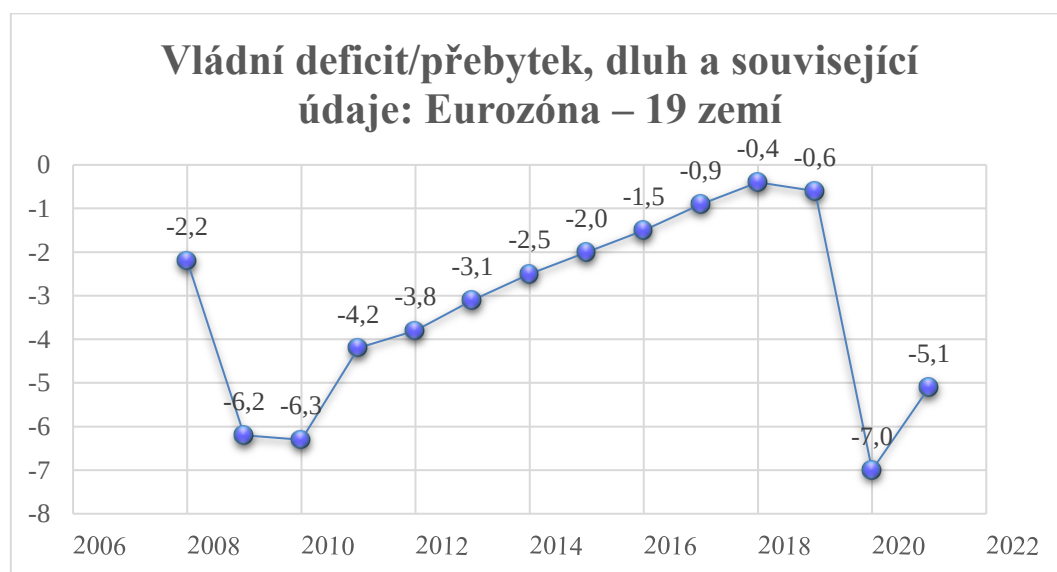
Měnovou politiku vede Evropský systém centrálních bank (ESCB), tvořený Evropskou centrální bankou a centrálními bankami členských zemí. Po první krizi eurozóny byla založena bankovní unie, která má za cíl řešit krize a předcházet jejich vzniku, dohlížet na banky a posílit finanční stabilitu. (Euroskop, CDK, c2005-2022)

V rámci strategie měnové politiky vytvořila Řídící rada Evropské centrální banky způsob, jakým lze vyhodnotit cenovou stabilitu. Jedná se o harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP), přičemž jeho meziroční růst by neměl přesahovat 2 % pro udržení cenové stability. Údaje indexu jsou volně přístupné na webových stránkách Eurostatu v měsíčních hodnotách, jehož nejstarší hodnoty dosahují do roku 1995. (Zahradník, 2003)

6.2 Krize eurozóny

Krize eurozóny znamená zadluženost v členských zemích Evropské unie, které používají jako svou měnu euro. V historii nastala krize například v těchto zemích: Řecko, Irsko, Portugalsko, Španělsko a Kypr. První krize proběhla v Řecku v roce 2009 formou téměř dvojnásobného nárůstu schodku státního rozpočtu z předpokládaných 6,7 na 12,7 %. V následujících státech propukla hospodářská recese a růst nezaměstnanosti. Krize byly dosud překonány tím, že si členské státy finančně v krizových situacích dosud vypomáhaly. (Webber, 2019)

Graf 1: Vládní deficit/přebytek, dluh a související údaje: Eurozóna – 19 zemí

Inspirováno: Vládní deficit/přebytek, dluh a související údaje. (2023). Eurostat. Retrieved January 26, 2023, from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1__custom_4683460/default/line?lang=en

Z grafu lze vypočítat krizi eurozóny v období 2009-2010 po které následovalo zvýšení až na hodnotu -0,4 v roce 2018. Tudíž lze vyvodit, že je euro měnou udržitelnou.

Krise eurozóny

Evropská unie a měna euro byly vytvořeny nejen za účelem vzniku obchodních příležitostí, odstranění obchodních bariér, snížení nákladů a zrodu volného pohybu zboží a služeb, ale také vzniku dobré pozice pro vyjednávání a koordinaci bloku se zeměmi a regiony s hojnou politickou a ekonomickou mocí. (Koch et al., 2012)

Koch v příspěvku v periodiku ISIS Focus (vydání č. 10) uvádí, že si myslí, že: „Euro crisis is in fact a crisis of confidence and has much less to do with an actual economic deterioration“. Své tvrzení zdůvodňuje na příkladu Itálie, jež je rozumnějším konkurentem na trzích než Německo, avšak Itálii nepovažuje za schopnou splácet své dluhy. Dále zdůrazňuje, že Řecko potřebuje na splácení dluhů delší čas vzhledem k nutnosti soutěžit s Tureckem. (Koch et al., 2012)

Za důvody způsobení krize považuje (Koch et al., 2012):

- rozhodnutí Hanka Paulsona o povolení Lehman Brothers investiční bance vstoupit do administrativy, čímž zapříčinil nedůvěry v bankovní instituce
- nařízení soukromým investorům připojit se k restrukturalizaci řeckého dluhu.

Jeho navrhovaným řešením pro krizi je nastoupení Evropského měnového systému za účelem financování států, nutný zásah Evropské centrální banky a zavedení fiskálního paktu. Fiskálním paktem se rozumí zajištění kompatibility úrovně veřejného dluhu. Do budoucna je třeba si uvědomit, že potřebná stabilita eura si vyžaduje delší čas k výslednému pokroku. (Koch et al., 2012)

7. Výsledky

Názory občanů České republiky jsou důležité z pohledu současné situace, kdy se v odborné literatuře objevily články či knihy o možném rozpadu Evropské unie. Jednou z možných příčin je vystoupení Velké Británie v roce 2020. Důležitým tématem souvisejícím s Evropskou unií je také otázka přijetí eura v České republice, která je často jedním z důležitých parametrů k výběru při volbách prezidenta republiky či kandidátů do Poslanecké sněmovny České republiky.

Dotazníkovým šetřením jsem zjišťovala postoje českých obyvatel k přijetí eura v České republice; k možnosti vystoupení České republiky z členství Evropské unie; zda občané vidí přínos v členství České republiky v Evropské unii; jestli Evropská unie jedná bez ohledu na život a zájmy občanů členských států; pakliže souhlasí s plánem Evropské unie na ekologickou transformaci a zda si myslí, že má Evropská unie nadbytečný úřednický aparát. Dále jsem zjišťovala, zda má věk, nejvyšší dosažené vzdělání a sociální status respondentů vliv na rozdílné odpovědi občanů.

Tabulka zobrazuje členění respondentů, kteří jsou součástí dotazníkového šetření.

Tabulka 1: Členění respondentů

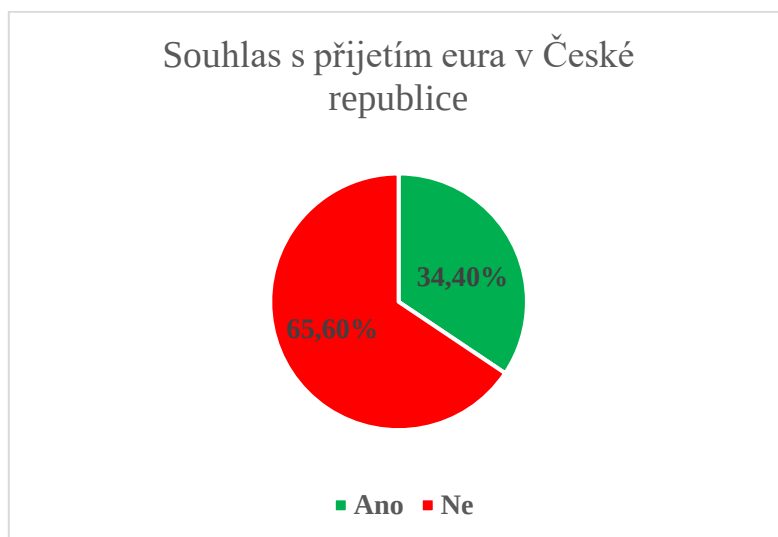
Celkem dotazníků (odpovědí)	2 052
Kategorie dle věku	
18-25 let	790
26-35 let	482
36-45 let	346
46-55 let	248
56-64 let	111
65 a více let	75
Kategorie dle nejvyššího dosaženého vzdělání	
základní	48
střední odborné s výučním listem	203
střední odborné s maturitou	716
gymnázium	345
vyšší odborné	91
vysokoškolské	649
Kategorie dle sociálního statusu	
student	662
na M/R dovolené	97
nezaměstnaný	19

důchodce	104
zaměstnaný	959
OSVČ	164
majitel firmy	47
Kategorie dle bydliště	
venkov	559
město	1 493
Kategorie dle kraje	
Hlavní město Praha	138
Středočeský	234
Jihočeský	120
Plzeňský	112
Karlovarský	27
Ústecký	232
Liberecký	25
Královéhradecký	151
Pardubický	48
Vysočina	30
Jihomoravský	157
Zlínský	35
Olomoucký	248
Moravskoslezský	495

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 2 zobrazuje odpovědi Čechů na otázku: „Souhlasíte s přijetím eura v České republice?“. S přijetím eura v České republice nesouhlasí 65,60 % obyvatel a 34,40 % obyvatel by souhlasilo s přijetím eura v České republice. V kategoriích obyvatel měst i venkova převažuje názor nesouhlasu s přijetím eura, ve městech 65 % a na venkově 66,5 %. V kategorii podle krajů by s eurem souhlasilo pouze 60,9 % obyvatel kraje Hlavního města Prahy.

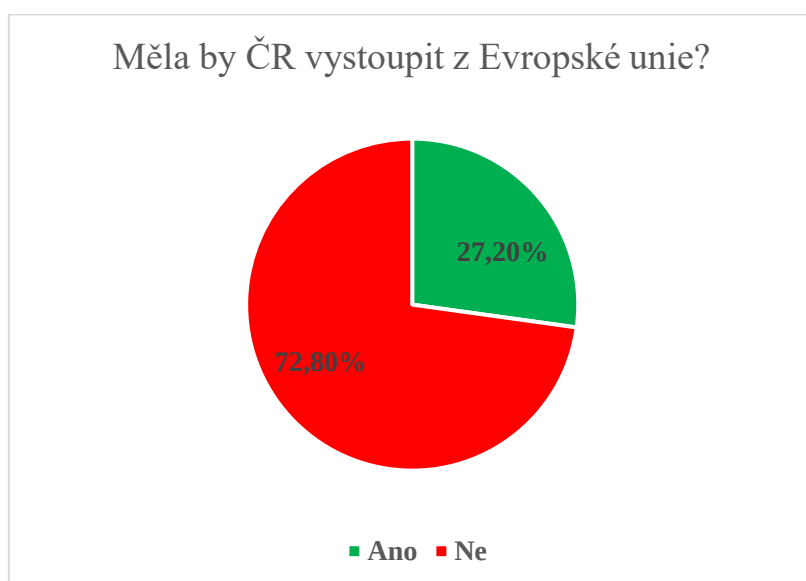
Graf 2: Otázka přijetí eura v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 3 zobrazuje odpovědi Čechů na otázku: „Sdílíte názor, že by měla Česká republika vystoupit z EU?“. Celkem 72,80 % obyvatel by i nadále chtělo pokračovat v členství Evropské unie a 27,20 % by bylo pro vystoupení České republiky z členství Evropské unie. 73,1 % obyvatel žijících ve městech a 72,1 % obyvatel žijících na venkově nesouhlasí s odchodem České republiky z Evropské unie. V kategorii podle krajů by s odchodem České republiky z Evropské unie nesouhlasila většina obyvatel z každého kraje.

Graf 3: Otázka vystoupení ČR z členství EU

Zdroj: Vlastní zpracování

Lze říct, že obyvatelé České republiky zatím nejsou připraveni na přijetí eura, avšak zároveň si myslí, že by nebylo výhodné odstoupení od členství v Evropské unii. Dotazník jsem sestavila tak, aby se mohli respondenti také vyjádřit vlastními slovy k již zmíněným otázkám.

7.1 Důvody přijetí eura uváděné respondenty

První část výzkumné otázky obsahuje odpovědi respondentů zaměřené na přijetí eura v České republice. Více respondentů s přijetím eura nesouhlasí.

Hlavními důvody pro nepřijetí eura vyplývající z dotazníkového šetření jsou: ekonomické, vlastenecké, sociální a osobní, důvody v oblasti měnové politiky, v oblasti evropské integrace a měny euro a dluhy ostatních států.

Ekonomické důvody: ekonomická nepřipravenost, závislost na jiných ekonomikách, způsobení ekonomického propadu neboli pád ekonomiky, negativní ovlivnění české ekonomiky, zadlužení státu, snížení suverenity státu, nemožnost reakce na zahraniční vlivy a vlastní měna je účinný ekonomický nástroj. Dále respondenti zastávají názor, že je lepší mít samostatnější stát než sjednocení zemí v podobě společné měny a že by přijetí eura zastavilo českou ekonomiku na několik let. Respondenti nemají důvěru v tom, že by Českou republiku nečekaly ekonomické potíže po přijetí eura, jelikož ekonomika Česka není postavena na měnu Evropské unie. Také nevidí důvod mít společnou měnu se zeměmi, které mají ekonomiku jinou a jako hlavní problém vidí v historii států v přijímání společné měny, jako příklady uvedli: Řecko, Slovensko, Chorvatsko, Itálie.

Vlastenecké důvody

Nejčastějším důvodem pro rozhodnutí Čechů je důvod vlasteneckého původu a obhajoba české koruny. Nejčastějšími odpověďmi jsou: česká koruna je jedním ze symbolů českého státu, kulturní hledisko, pro státy je lepší si udržet svou měnu, vzhled a hodnota (české koruny jsou lépe zpracované a krásné oproti euru), stabilita a oblíbenost české koruny, historické hledisko, je nutnost si zachovat českou korunu a koruna je dostatečně silná. Respondenti změnu nechtějí, jelikož se jim měna euro nelíbí. Jsou toho názoru, že je k ničemu a nepotřebujeme ho. V porovnání s korunou je euro slabé, vytvořené uměle, dlouho se neudrží a výhody eura nepřevažují nad výhodami české koruny. Jeden z obyvatel také zmínil nesmyslnost zavedení nové měny v této době, kdy se platí méně v hotovosti a více v digitální podobě pomocí karet a elektronických zařízení.

Sociální a osobní důvody: změna není nutná a je to pohodlnější, euro není pro lidi výhodné a nikdo jej nechce, přepočítávání hodnoty eura na koruny (především u starších obyvatel), zhoršení kvality života, dlouhodobé zvykání na novou měnu, chudoba České republiky, euro nepředstavuje žádný přínos, způsobení finanční ngramotnosti, snížení úspor českých občanů, neoblíbenost centů, z psychologického hlediska a hlediska životní úrovně nejsou obyvatelé připraveni na novou měnu, propad hodnoty naspořených peněz, nemá smysl odcházet od funkční měny, euro představuje výhody pro firmy na mezinárodním trhu, ne však pro obyčejné občany, některé směnárny by ukončily činnost.

Při zavedení eura by nastal problém u finančně slabých rodin, tudíž by byla nutná změna platů a mezd. Jeden respondent zmínil, že se řídí názorem odborníků, kterým důvěřuje, i když se více přiklání k odmítnutí eura. Jeden z občanů napsal, že nesouhlasí s přijetím eura, protože mu ještě nikdo nedokázal rozumně vysvětlit důvody k přijetí.

Oblast měnové politiky

Oblast měnové politiky se týká především kvůli ztrátě měnové a fiskální politiky. Důvody zmiňují: ztrátu samostatné nezávislé měnové politiky, ztrátu vlastní centrální banky, ztrátu samostatného rozhodování, kontroly a regulačních mechanismů, pokles kupní síly, v budoucnu málo úročené vklady u bank, zvýšení inflace a nezaměstnanosti, hrozbu schodku rozpočtu. Respondentům vadí, že by měnová politika byla řízena centrálně Evropskou centrální bankou bez možnosti rychlé reakce na změny. V případě centrálního řízení by Česká republika, jako malá země, ztratila šanci ovlivnit nastávající situace. Respondenti se také domnívají, že Česká národní banka zvládá krize lépe než Evropská centrální banka, tudíž by změna způsobila růst inflace, zdražování a finanční krizi.

Oblast evropské integrace a měna euro

Do oblasti evropské integrace a měny euro jsem zahrnula názory týkající se Evropské unie, eura a evropské integrace. Komentáře respondentů obsahovaly: euro je nestabilní měna nejištěná zlatem, euro je nevýhodné, euro bude brzy zrušeno a Evropská unie také, euro je podvod, euro nemá budoucnost, přechod na jinou měnu by byl komplikovaný, politická nestabilita v Evropě. Někteří respondenti se shodli v názoru, že by s přijetím eura souhlasili v budoucnu, ale že v aktuální situaci není vhodná doba. Velmi malý počet respondentů zmínil, že jsme se jako členská země Evropské unie zavázali k přijetí při vstupu do evropské integrace, avšak dosud nesplňujeme podmínky pro přijetí měny eura. Někteří občané si myslí, že bychom euro měli přijmout poté až jej přijmou všechny státy

v Evropské unii nebo že budou souhlasit s jednotnou měnou pro celý svět, nejen pro Evropskou unii. Mezi respondenty se objevil i názor, že Česká republika nikdy neměla vstoupit do Evropské unie či že Evropská unie je pouze pro prosperující a silné státy (mezi které zřejmě Česká republika nepatří), někdo nesouhlasí vůbec s Evropskou unií nebo si myslí, že je v budoucnu možný rozpad Evropské unie, tudíž by úvaha o přijetí eura postrádala na významu. Přijetím eura bychom se více zavázali k Evropské unii, Evropská unie by tím získala více pravomocí nad státem a pokud bychom jako stát chtěli vystoupit z Evropské unie, společná měna by se stala problémem.

Dluhy ostatních států

Posledním důležitým důvodem pro rozhodování mezi přijetím a nepřijetím eura se respondenti vyjádřili k postoji k zadluženým státům v eurozóně. Mají obavu, že by Česká republika byla povinna platit dluhy za již zadlužené státy (Řecko, Slovensko, Chorvatsko, Itálie) nebo se následně mohla stát jedním ze zadlužených států. Při zadlužení státu by následovalo zdražování výrobků a služeb. V komentářích bylo zmíněno řešení ve formě změny pravidel eurozóny tak, aby Česká republika nemusela přijmout zodpovědnost za ostatní členské státy eurozóny.

Skupiny odpovědí pro „Ano“ v otázce přijetí eura jsou rozděleny následovně: Ekonomické důvody, Měna česká koruna a euro a oblast evropské integrace, Důvody spojené s životní úrovní obyvatel, Oblast měnové politiky a Oblast eurozóny.

Ekonomické důvody

Odpovědi respondentů v otázce, proč souhlasí s přijetím eura v mnoha případech znamenaly protiklady odpovědí respondentů na otázku proč nesouhlasí s přijetím eura, v dalších případech se většinou zaměřili na oblast mezinárodního obchodu. Protikladné odpovědi obsahují: svázaná ekonomika, s eurem silná ekonomická provázanost (např. s Německem), zvýšení ekonomiky, mezinárodní výhody, zlepšení ekonomické situace, euro by vedlo ke stabilitě hospodářství, ekonomický přínos a v dlouhodobém horizontu pravděpodobný růst HDP. Odpovědi týkající se obchodu: usnadnění zahraničního obchodu, výhody pro firmy se zahraničním obchodem, obchod ve společné měně euro, výhody pro import a export, otevřenější trh, jednodušší obchodní výměna, propojenost českého a německého trhu, rovnováha obchodních podmínek členských zemí, jednodušší nákup komodit ze zahraničí, usnadnění pohybu na trhu, silnější a výhodnější pozice na poli zahraničního obchodu a výhody pro průmysl. Dalšími zmíněnými výhodami přijetí

eura jsou: jednodušší placení a rozměňování do okolních států, snazší srovnávání cen a platů/mezd s ostatními státy Evropské unie, sjednocení trhu, snadnější spolupráce se zahraničím, stálý kurz vůči ostatním státům, které mají euro a srovnání platů v mezinárodních firmách. Komentáře obsahovaly i velmi častý názor, že na přijetí eura není zatím ekonomicky vhodná chvíle, ale v budoucnu by znamenal velký přínos.

Měna česká koruna a euro a oblast evropské integrace: euro je bezpečnější než česká koruna, česká koruna je důvodem inflace v České republice, euro je silná a stabilní měna, euro je výhodnější, hodnota české koruny je nestálá, jednotná měna je více stabilní a pohodlnější, mít vlastní měnu je drahé, respondent nevěří české koruně, česká koruna je malá a nestabilní měna. K evropské integraci se občané vyjádřili, že jednotná měna nabízí mnoho výhod (např. volný pohyb kapitálu, osob, služeb, pohodlnost jednotné měny), a že by Česká republika měla splnit závazek v Maastrichtské smlouvě vůči Evropské unii o přijetí společné měny eura. Přijetí eura by pro Českou republiku znamenalo: další krok v integraci Evropy, sjednocení s Evropou a výhody společné měny. Důvodem pro přijetí eura dle odpovědí v dotazníku může být i to, že ve většině sousedních státech už euro mají, nemá smysl lpět na české koruně kvůli tradici, vize stejné měny ve všech státech Evropské unie (popřípadě celé Evropy), jelikož je přijetí eura povinností a nevyhnutelností členského státu (pokud nemá výjimku, jež má stát Dánsko), Evropská unie nabízí výhodu studentům i učitelům možnosti otevření zahraničních škol napříč unií.

Důvody spojené s životní úrovní obyvatel: výhody pro cestování, zamezení existence podvodných směnár, důvěra ekonomům, kteří říkají, že je euro pro Českou republiku lepší než česká koruna, podnikatelské výhody, usnadnění života při dojíždění na studie a zaměstnání, netřeba chození do směnár a přepočítávání při vycestování do zahraničí (přesněji do většiny členských zemí Evropské unie), pohodlnější cestování, výhod je více než nevýhod, jednodušší a přínosné pro podnikatelské subjekty, levnější půjčky pro podniky, jednotná měna by pomohla lepší orientaci a adaptaci lidí měnících bydliště či zaměstnání v rámci Evropské unie, otevření nových možností, Slovensku změna pomohla, možné přiblížení k platům/mzdám na západě, zlevnění cestování, cestování s jednou peněženkou.

Oblast měnové politiky: jednodušší účetnictví a bankovníctví, úvěry v eurech a veškeré výhody s nimi spojené, nižší inflace, výhodnější úrok při splácení dluhu, zvýšení reálných mezd a odpadnutí poplatku za směnu měny, v Evropské centrální bance jsou

kompetentnější než v České národní bance, měna nebude ovlivnitelná jedním institutem jako je Česká národní banka, odstranění kurzovního rozdílu při směňování či placení v zahraničení, výhody měnové unie, konkurenceschopnost lokálních firem díky lepšímu přístupu k úvěrům, společná měnová politika, stejný kurz eura, lepší regulace inflace, sjednocení úrokové sazby, snížení konverzních a správních nákladů pro firmy.

Oblast eurozóny: začlenění do eurozóny a záchranné mechanismy eurozóny.

Dle odpovědí respondentů na otázku přijetí eura v České republice lze vyvodit, že čeští občané nesouhlasí s eurem převážně kvůli vlasteneckým a tradičním důvodům, dále z důvodu možných ekonomických komplikací po přijetí eura. Za příklady států, u kterých se přechod na jinou měnu dle respondentů nepovedl jsou považovány: Řecko, Slovensko, Chorvatsko a Itálie. Občané mají také obavu z přepočítávání, kontrol měnové politiky ze strany Evropské unie, a především z pravidel eurozóny, u kterých je spatřován hlavně problém podílení se na dluzích ostatních členských států eurozóny. V grafu (přijetí eura v ČR) jsou znázorněny odpovědi procentuálně (Ne: 65,60 % = 1 346 odpovědí), tudíž je odpověď „Ne“ u respondentů častější než odpověď „Ano“).

Na otázku přijetí eura odpovědělo se souhlasem pouze 34,40 % = 706 obyvatel České republiky. Nejčastějším odůvodněním pro tuto odpověď jsou například: růst HDP, jednodušší obchod se zahraničím, stabilita eura, možná nižší inflace, výhody eurozóny a další.

Respondenti ve věku 18-35 let uvádějí častěji ekonomické a vlastenecké důvody, v letech 46-65 a více především jen vlastenecké důvody pro souhlas či nesouhlas s přijetím eura.

Respondenti se základním a středním odborným vzděláním zakončeným výučním listem uvádějí nejčastěji důvody vlastenecké, respondenti se středním odborným vzděláním zakončeným maturitou, se vzděláním z gymnázia a vyšším odborným vzděláním důvody ekonomické a vlastenecké, respondenti s vysokoškolským vzděláním především důvody ekonomické.

Jedna z možností zjištění názoru obyvatel České republiky je druh hlasování nazývaný referendum. Referendum může mít tři úrovně: místní, krajské a státní. V případě otázky přijetí eura v České republice by se jednalo o referendum státní, jelikož se národní měna týká celé země. Ačkoliv otázka přijetí eura bohužel není na občanech České republiky, přesto jsem se respondentů zeptala, zda si myslí, že by Česká republika měla provést

referendum o přijetí eura. Otázka je bezpředmětná z toho důvodu, že se Česká republika při vstupu do Evropské unie zavázala k přijetí eura po splnění konvergenčních podmínek.

Respondenti měli možnost výběru z odpovědí: „Ano“, „Ne“ a „Nevím“. Výsledky odpovědí na otázku referenda o přijetí eura v České republice zní takto:

„Ano“: 941 hlasů (45,9 %),

„Ne“: 906 hlasů (44,2 %),

„Nevím“: 205 hlasů (10 %).

7.2 Důvody k vystoupení ČR z EU uváděné respondenty

Druhá část výzkumné otázky, která se týká vystoupení České republiky z členství Evropské unie byla preferovaná odpověď „Ne“, a to v 72,8 % (1 494 odpovědí), o vystoupení by uvažovalo jen 27,2 % (558 obyvatel České republiky). Pro případ odpovědi „Ano“ jsem v dotazníku vypsala čtyři možné důvody pro toto rozhodnutí a také možnost odpovědi „Jiná“, kdy se respondenti mohli vyjádřit s vlastním názorem pro odchod z Evropské unie. Odpovědi zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 2: Důvody k vystoupení ČR z členství EU

Důvody k vystoupení České republiky z členství Evropské unie	
blížící se rozpad EU	9,5 %
direktiva ze strany EU (nařízení)	51,5 %
nesouhlasím s přijetím eura	15,8 %
následovat příklad Velké Británie (brexit)	14,9 %
jiný	8,2 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U odpovědi „jiný“ jsem v dotazníku dala možnost respondentům se vyjádřit k tomu, jaký důvod tedy považují za zásadní k výstupu z Evropské unie.

Důvody k samostatnosti státu: Česká republika by měla být nezávislá na Evropské unii, Česká republika by měla nadále v členství zůstat, avšak měla by si zachovat národní měnu českou korunu, osamostatnění České republiky z hlediska trhu, každý stát by si měl řídit vše sám, Česká republika je příliš závislá na Evropské unii.

Odpovědi obecně k Evropské unii: Evropská unie má více negativ než pozitiv, jediným přínosem Evropské unie jsou dotace, evropská integrace selhává a direktiva Evropské unie je neefektivní, nesouhlas celkově s Evropskou unií, Evropská unie nejedná ve prospěch lidí, ideové směřování Evropské unie ke komunismu, Evropská komise a europoslanci Evropské unie špatně řídí Evropskou unii. Někteří respondenti se vyjádřili

i více: Společenství Evropské unie je business, zkorumpovaný systém a je naplněno lidmi, kteří lační po moci a penězích; Evropská unie znamená pro státy podřizování výroby a pěstování, nařizování, které výrobky jsou máslem, sýrem apod. Už nějakou dobu Evropská unie neplní svou původní funkci a je to spíše nefunkční spolek prosazující zájmy pár jednotlivců/fírem/neziskovek na úkor většinové společnosti.

Odpovědi týkající se rozhodnutí ze strany Evropské unie: rozhodnutí ze strany Evropské unie, se kterými členské státy ani občané nesouhlasí, nesmyslné regulace (emisních norem, autorských práv), nucené přijímání uprchlíků a změny jmen produktů, Evropská unie se stává diktátorstvím.

Ostatní názory: po vstupu dalších ekonomicky zaostalých států bude členství v Evropské unii pro Českou republiku nepřínosné až devastující, decentralizace Evropy, dopadneme jako Velká Británie, myslím, že by stačila celní unie a stále vyšší počet úředníků Evropské unie je zarážející, pokud nebude možná zásadní reforma fungování Evropské unie, Česká republika není na odchod z Evropské unie připravena a bylo by to pro Českou republiku nevýhodné, obava, že by vystoupení stálo mnohem více než pokračující členství. Jeden z respondentů zmínil tři důvody zároveň: 1) zadlužení vůči Evropské unii, 2) budoucí přijetí eura, 3) Evropská unie je diktát (dodržování norem, ekologie).

Z tabulky lze vidět, že nejčastější odpovědí pro otázku, z jakého důvodu by Česká republika měla vystoupit z Evropské unie je odpověď „direktiva ze strany EU (nařízení)“. Dle slovních odpovědí respondentů je to opravdu nejvýznamnější důvod, jelikož si myslí, že Evropská unie rozhoduje o záležitostech, které se týkají samotných zemí. Respondenti by chtěli větší samostatnost států v rozhodování a jeden z respondentů navrhoval řešení v podobě reformy fungování Evropské unie.

Další otázka v dotazníku byla zaměřena na přínos členství v Evropské unii. Otázka je velmi podobná otázce o vystoupení České republiky z členství Evropské unie. Výsledky se téměř shodují, tudíž lze na otázku o přínosnosti Evropské unie nahlížet jako na otázku potvrzující názor, že obyvatelé České republiky chtějí být i nadále součástí Evropské unie. U dotazu o přínosnosti Evropské unie jsem stanovila pouze odpovědi „Ano“ a „Ne“. Výsledky odpovědí jsou následující:

„Ano“: 71,4 % (1 465 odpovědí),

„Ne“: 28,6 % (587 odpovědí).

V porovnání s otázkou o vystoupení České republiky z Evropské unie, kdy odpovědi jsou: 72,8 % (1 494 odpovědí) pro odpověď nesouhlasu s odchodem z Evropské unie a 27,2 % (558 odpovědí) pro odpověď souhlasu s odchodem z Evropské unie, se odpovědi liší jen o 29 odpovědí.

V případě otázky, zda Evropská unie jedná bez ohledu na život a zájmy občanů jednotlivých členských států se respondenti nejvíce přikláněli k odpovědi „Ano“ (35,8 %). Dalšími možnostmi odpovědi jsou: „Ne“ (27,4 %), „Nevím“ (8,7 %) a „EU rozhoduje na základě svých kompetencí“ (28,1 %). Z porovnání výsledků vyplývá, že se respondenti docela odlišují v názoru.

V souvislosti s direktivou Evropské unie jsem se ptala občanů České republiky, zda souhlasí s plánem Evropské unie na ekologickou transformaci, již se rozumí soubor návrhů na zavedení nových iniciativ (inovací) pro členské státy EU v oblasti klimatu (např. emisní normy). Plán na ekologickou transformaci neboli Balíček „Fit for 55“ chce docílit do roku 2030 snížení emisí alespoň o 55 % a také do roku 2050 zajistit nové právní předpisy Evropské unie v oblasti klimatické neutrality. (*Balíček „Fit for 55“*, b. r.)

Obsah balíčku (*Balíček „Fit for 55“*, b. r.):

- Emisní normy CO₂ pro osobní automobily a dodávky,
- Nařízení o sdílení úsilí,
- Využívání půdy lesnictví,
- Infrastruktura pro alternativní paliva,
- Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích,
- Sociální fond pro klimatická opatření,
- Iniciativa pro letecká a námořní paliva,
- Systém EU pro obchodování s emisemi,
- Zdanění energie,
- Obnovitelné zdroje energie a
- Energetická účinnost.

Odpovědi jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka 3: Souhlas s plánem EU na ekologickou transformaci

Souhlas s plánem EU na ekologickou transformaci	
ano	40,10 %
ne	48,60 %
nevím	11,40 %

Zdroj: Vlastní zpracování

S plánem Evropské unie na ekologickou transformaci více obyvatel České republiky nesouhlasí. Tudíž se lze domnívat, že ekologická transformace není jediným plánem na nařízení pro členské země, se kterým čeští občané nesouhlasí. Tato otázka tedy potvrzuje odpověď respondentů, že největším důvodem pro vystoupení z členství v Evropské unii by byla „direktiva ze strany EU (nařízení)“.

V odpovědích občanů bylo také zmíněno, že má Evropská unie nadbytečný úřednický aparát. Na otázku „Sdílíte názor, že EU má nadbytečný úřednický aparát?“ odpovíděli respondenti takto:

„Ano“ v 52,7 %,

„Ne“ v 22,5 % a

„Nevím“ v 24,8 %.

Z výsledků vyplývá, že obyvatelé České republiky většinově souhlasí s názorem, že Evropská unie má nadbytečný úřednický aparát, tudíž je to jedním z důvodů při rozhodování o pokračování v členství České republiky v Evropské unii.

7.3 Porovnání odpovědí dle věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a sociálního statusu

V dotazníku jsem se také respondentů ptala na jejich věk, nejvyšší dosažené vzdělání a sociální status z čehož jsem vytvořila grafy k porovnání, zda zmíněné faktory ovlivňují rozhodnutí respondentů. Pro lepší přehlednost výsledků jsem ke grafům přidělila i tabulky, jež ukazují počet dotazovaných respondentů dle kategorií.

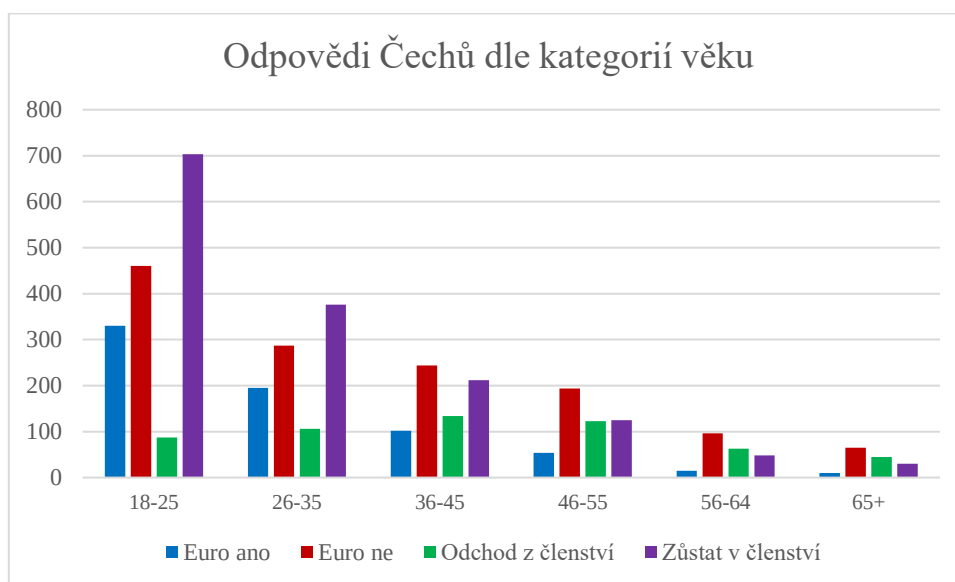
Tabulka 4: Odpovědi Čechů dle věku

Odpovědi Čechů dle věku					
Věk	Počet respondentů celkem	Odpovědi na otázku přijetí eura		Odpovědi na otázku odchodu z EU	
		Ano	Ne	Ano	Ne
18-25	790	330	460	87	703
26-35	482	195	287	106	376
36-45	346	102	244	134	212
46-55	248	54	194	123	125
56-64	111	15	96	63	48
65+	75	10	65	45	30

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka ukazuje rozdělení Čechů dle věku, jejich počet celkem a počet odpovědí v otázkách přijetí eura v České republice za národní měnu a vystoupení České republiky z členství Evropské unie. Čísla dokazují, že v každé kategorii převažuje počet obyvatel, kteří nesouhlasí s přijetím eura, avšak v kategorii věku 56-64 nepřevažuje odpověď „Ne“ v otázce odchodu z Evropské unie. Výsledky pro lepší přehlednost jsou vyobrazeny v následujícím grafu.

Graf 4: Odpovědi Čechů dle kategorií věku

Zdroj: Vlastní zpracování

Obyvatelé České republiky mezi 18-35 lety jsou především toho názoru, že je lepší zůstat v členství Evropské unie a zřejmě jsou i ochotni přijmout měnu euro než osoby staršího věku. U obyvatel mezi 36 a více lety značně převažuje odpor k přijetí měny eura.

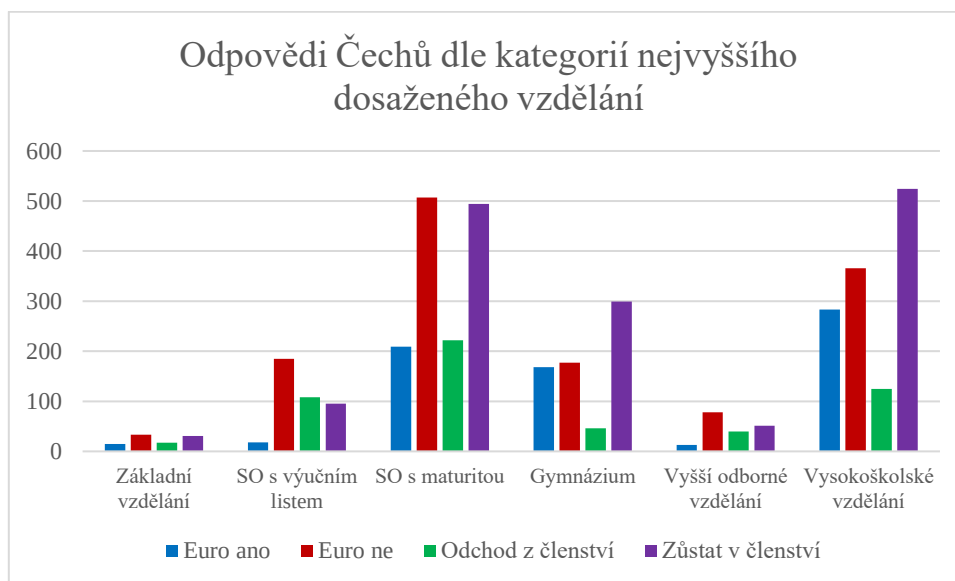
Tabulka 5: Odpovědi Čechů dle vzdělání

Odpovědi Čechů dle vzdělání					
Vzdělání	Počet respondentů celkem	Odpovědi na otázku přijetí eura		Odpovědi na otázku odchodu z EU	
		Ano	Ne	Ano	Ne
Základní	48	15	33	17	31
Střední odborné s výučním listem	203	18	185	108	95
Střední odborné s maturitou	716	209	507	222	494
Gymnázium	345	168	177	46	299
Vyšší odborné	91	13	78	40	51
Vysokoškolské	649	283	366	125	524

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka znázorňuje členění obyvatel České republiky podle stupně nejvyššího dosaženého vzdělání, počty odpovědí na otázky přijetí eura a odchodu z Evropské unie a celkové počty občanů dle kategorií. V obou odpovědích téměř převažují odpovědi „Ne“ na otázky přijetí eura a odchodu z Evropské unie. Výjimku tvoří kategorie obyvatel se středním odborným vzděláním zakončeným výučním listem, kdy pro odpověď „Ne“ hlasovala menší polovina. Z toho vyplývá, že větší polovina obyvatel této kategorie by souhlasila s odchodem z členství v Evropské unii.

Graf 5: Odpovědi Čechů dle kategorií vzdělání

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf znázorňuje hodnoty ohledně rozhodnutí Čechů v otázkách přijetí eura a odchodu z Evropské unie. Při porovnání rozhodnutí jednotlivých kategorií lze vidět, že obyvatelé se základním vzděláním, středním odborným vzděláním s výučním listem, středním odborným vzděláním s maturitou a vyšším odborným vzděláním jsou především proti přijetí eura. Avšak někteří obyvatelé se vzděláním v podobě gymnázia a vysokoškolského vzdělání by byli ochotni přijmout euro za svou národní měnu.

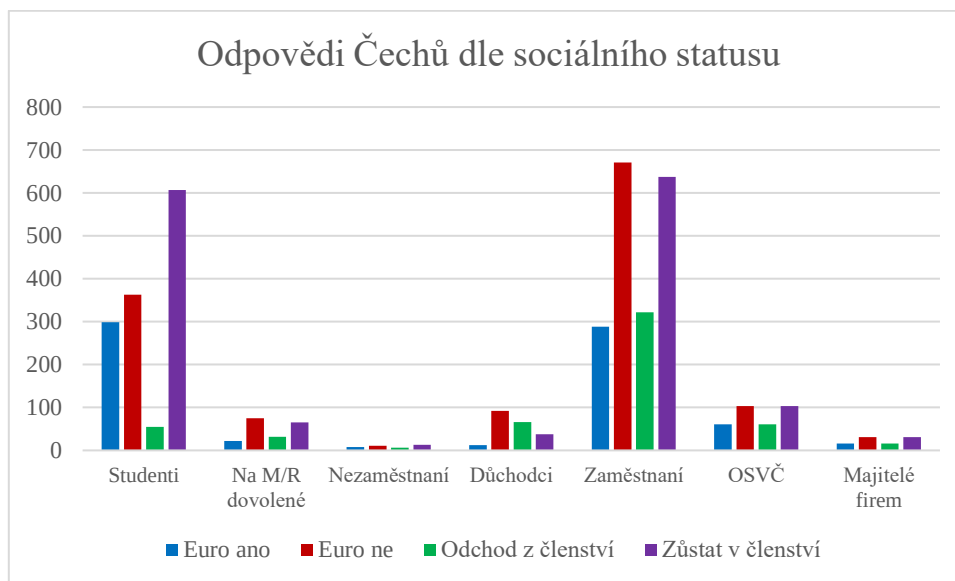
Tabulka 6: Odpovědi Čechů dle sociálního statusu

Odpovědi Čechů dle sociálního statusu					
Sociální statut	Počet respondentů celkem	Odpovědi na otázku přijetí eura		Odpovědi na otázku odchodu z EU	
		Ano	Ne	Ano	Ne
Student	662	299	363	55	607
Na M/R dovolené	97	22	75	32	65
Nezaměstnaný	19	8	11	6	13
Důchodce	104	12	92	66	38
Zaměstnaný	959	288	671	322	637
OSVČ	164	61	103	61	103
Majitel firmy	47	16	31	16	31

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 5 znázorňuje rozdělení občanů České republiky podle sociálního statusu na kategorie: student, na mateřské/rodičovské dovolené, nezaměstnaný, důchodce, zaměstnaný, osoba samostatně výdělečně činná a majitel firmy. Pouze kategorie důchodců se liší v názoru vystoupení z členství v Evropské unii. Vyšší polovina českých důchodců by souhlasila s odchodem z Evropské unie.

Graf 6: Odpovědi Čechů dle kategorií sociálních statutů

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf zobrazuje hodnoty odpovědí obyvatel České republiky rozdělených do kategorií dle sociálního statusu. Studenti oproti ostatním kategoriím více souhlasí s přijetím eura a v téměř 92 % nesouhlasí s odchodem České republiky z členství Evropské unie. Lze se tedy domnívat, že studenti mají větší zájem o evropskou integraci než ostatní obyvatelé České republiky. Především důchodci jsou proti evropské integraci.

Po analýze odpovědí respondentů jsem k určení pravdivosti výzkumné jsem stanovila čtyři možné varianty odpovědí respondentů:

Možnost 1: obyvatelé nesouhlasí s přijetím eura, ale chtějí zůstat v členství: 792

Možnost 2: obyvatelé nesouhlasí s přijetím eura a nechtějí zůstat v členství: 554

Možnost 3: obyvatelé souhlasí s přijetím eura a chtějí zůstat v členství: 702

Možnost 4: obyvatelé souhlasí s přijetím eura a nechtějí zůstat v členství: 4.

Nejvyššího počtu dosáhla možnost 1 a velmi blízko se k ní nachází možnost 3, kdy nastává změna v přijetí eura jako národní měny v České republice. Z hodnot výše uvedených lze usoudit, že většina obyvatel, přesněji 72,8 %, zastává názor, že je pro Českou republiku výhodné nadále zůstat v členství Evropské unie.

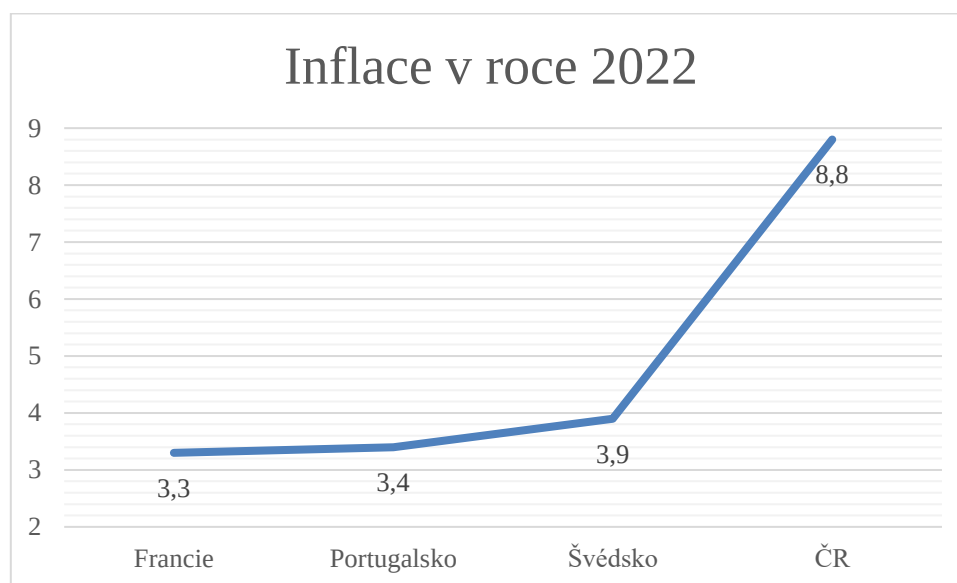
7.4 Ekonomická nepřipravenost států z pohledu respondentů a ekonomických ukazatelů České republiky

V odpovědích respondentů o nesouhlasu přijetí eura byl často zmiňován důvod ekonomické nepřipravenosti České republiky. Tento názor sdílí 76,8 % dotazovaných Čechů (přesněji 1 575) a pouhých 10,3 % (212 obyvatel České republiky) věří, že je Česká republika připravena k přijetí eura za vlastní měnu. Zbýlých 12,9 % (265 Čechů) nevěděli, jak se rozhodnout, proto byla jejich odpověď „Nevím“.

Z ekonomického hlediska Česká republika opravdu na přijetí zatím připravená není, je to z důvodu dosavadního nesplňování konvergenčních kritérií, které je nutno splnit při vstupu do eurozóny. Z dat z Eurostatu lze zjistit, že nesplňujeme kritérium cenové stability a zároveň také nesplňujeme kritérium dlouhodobých úrokových sazeb. Z kritéria udržitelnosti veřejných financí nesplňujeme pravidlo nepřekročení schodku o 3 % veřejných financí k HDP, ale splňujeme pravidlo o zadlužení státu do 60 % k HDP. K hodnocení kritérií jsem použila data z let 2021, 2022 a z ledna 2023. (Eurostat, b. r.) (Národní rozpočtová rada, b. r.)

Kritérium cenové stability – inflace nesmí přesahovat o více než 1,5 procentního bodu

Graf 7: Inflace ČR a tří států EU s nejlepšími výsledky v roce 2022

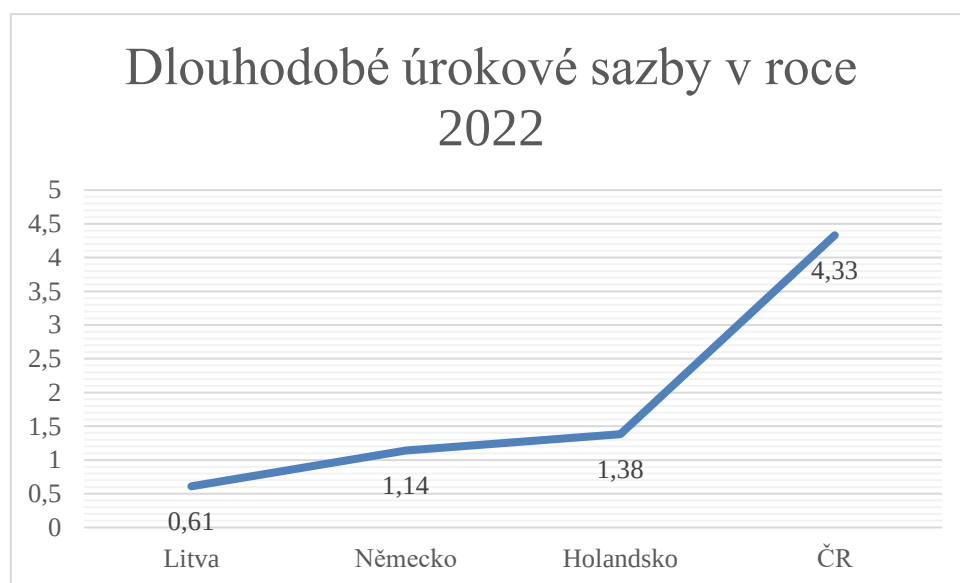
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat. (b. r.). Retrieved April 6, 2023, from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

Kritérium cenové stability je podmínka určující, že inflace státu nesmí být vyšší o více než 1,5procentních bodů než míra inflace tří nejlepších států s nejlepšími výsledky. Státy s nejlepšími výsledky v roce 2022 jsou Francie, Portugalsko a Švédsko. Ve znázorněném grafu lze vidět, že Česká republika přesahuje míru inflace oproti státu Francie o 5,5procentního bodu, oproti Portugalsku 5,4 a oproti Švédsku o 4,9 %.

Z hlediska blízké budoucnosti Česká republika nebude připravena na přijetí eura z důvodu plnění konvergenčních kritérií. Dle aktuálních statistik míra inflace vzrostla v lednu 2023 na 17,5 %. (Český statistický úřad, 2023)

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb – úroková sazba nesmí přesahovat 2procentní body

Graf 8: Dlouhodobé úrokové sazby ČR a tří států EU s nejlepšími výsledky v roce 2022

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat. (b. r.). Retrieved April 6, 2023, from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb kritérium, které určuje, že úroveň dlouhodobých úrokových sazeb by neměla být vyšší než o 2procentní body než úroveň tří nejlepších států s nejlepšími výsledky. Nejlepších výsledků v roce 2022 dosáhly státy Litva, Německo a Holandsko. Česká republika přesahuje ve srovnání s Litvou o 3,72procentních bodů, s Německem o 3,19 % a s Holandskem o 2,95 %.

Kritérium udržitelnosti veřejných financí – schodek státního rozpočtu k HDP nesmí překročit 3 %

Schodek státního rozpočtu k HDP v České republice (*Národní rozpočtová rada*, b. r.):

- v roce 2021: -5,1 %.

Kritérium udržitelnosti veřejných financí – zadlužení státu k HDP nesmí překročit hranici 60 %

Zadlužení státu k HDP v České republice (*Národní rozpočtová rada*, b. r.):

- v roce 2021: 42 %.

8. Závěr

Cílem bakalářské práce je zjištění postojů obyvatel České republiky k Evropské unii a zavedení eura v České republice a analýza výhod a nevýhod členství České republiky v Evropské unii.

Před analýzou bylo nutné zabývat se literární rešerší, jež přinesla ucelený přehled o Evropské unie, přípravu České republiky pro vstup do Evropské unie a aktuální situaci měny eura. K teoretické části byla použita odborná literatura a internetové zdroje. Ve studiu odborné literatury jsem se zaměřila především na téma evropské integrace a fungování Evropské unie. V internetových zdrojích jsem dohledávala informace převážně k jednotlivým institucím Evropské unie, politikám a jejich cílům a také k aktuální situaci společné měny euro.

Praktická část byla postavena na základě dotazníkového šetření a dohledaných informací z Českého statistického úřadu, Eurostatu a Národní rozpočtové rady. Distribuovaný dotazník byl složený celkem z devatenácti otázek, které se týkaly názorů na Evropskou unii, souhlasu či nesouhlasu s přijetím eura a také důvody k tomuto rozhodnutí. Dotazník obsahoval i otevřené otázky, kdy respondenti mohli zanechat i jejich osobní názor k vybraným otázkám. Pro porovnání názorů respondentů jsem se ptala na jejich věk, nejvyšší dosažené vzdělání, pracovní status, místo bydliště a kraj. Dotazník jsem distribuovala prostřednictvím sociálních sítí po celé České republice a celkem jsem získala 2 052 odpovědí.

Na výzkumnou otázku lze odpovědět, že 65,60 % respondentů nesouhlasí s přijetím eura v České republice a 72,80 % respondentů nevidí důvody pro vystoupení České republiky z Evropské unie. U postojů respondentů jsem nezaznamenala tendenci změny podle kategorií. Většina respondentů rozdělených dle kategorií nesouhlasí s přijetím eura a zároveň nesouhlasí s odchodem České republiky z Evropské unie. V členění respondentů podle věku v kategorii 56-64 let, podle nejvyššího dosaženého vzdělání v kategorii se středním odborným vzděláním s výučním listem a podle sociálního statusu v kategorii důchodce je vyšší počet respondentů, kteří by souhlasili s odchodem České republiky z Evropské unie.

Za nejdůležitější důvody pro nepřijetí eura v České republice respondenti považují: ekonomická nepřipravenost státu, samostatnost státu, vlastenectví a oblíbenost české koruny, ztráta vlastní měnové a fiskální politiky a přijetí zodpovědnosti za dluhy ostatních

států eurozóny. Jen třetina obyvatel by souhlasila s přijetím eura z důvodu růstu ekonomiky a HDP, zjednodušení obchodu a stability eura.

S ekonomickou nepřipraveností státu souvisí také konvergenční kritéria k přijetí eura za národní měnu, která dosud nesplňujeme. Přesněji nesplňujeme kritérium cenové stability, dlouhodobých úrokových sazeb a jedno z kritérií udržitelnosti veřejných financí. Nepřekračujeme stanovenou hranici pouze u kritéria udržitelnosti veřejných financí o zadlužení státu k HDP, kdy maximální hranicí je 60 % a Česká republika byla v roce 2021 zadlužena ve 42 %.

K otázce vystoupení České republiky z Evropské unie jsem vypsala čtyři důvody, které by k tomu mohly vést a respondenti se měli rozhodnout který důvod považují za nejdůležitější, či vypsát důvod jiný. Důvody lze seřadit sestupně: direktiva ze strany EU (nařízení), nesouhlas s přijetím eura, následování příkladu Velké Británie (brexit) a blížící se rozpad EU. Jinými důvody byly především osamostatnění státu a trhu nebo celkový nesouhlas s Evropskou unií.

Tudíž lze říct, že se obyvatelé České republiky shodují v názoru, že více jak polovina obyvatel České republiky nesouhlasí s přijetím eura, avšak jen některé kategorie by souhlasili s odchodem České republiky z členství Evropské unie.

Po celkové analýze lze jako výhody členství České republiky v Evropské unii určit tyto vlastnosti či činnosti ze strany Evropské unie: udržování míru v Evropě, spolupráce evropských států, obchod, dotace, podpora zemědělství, dopravy, výzkumu a technologického vývoje, ochrana životního prostředí a zjednodušení cestování.

Nevýhodami Evropské unie jsou dle názoru respondentů: direktiva, nesamostatnost a snižování suverenity členských států, společná měnová politika a s tím související závazání se k přijetí eura, přijímání odpovědnosti za členské státy eurozóny a ekologická transformace.

9. Summary and keywords

The bachelor thesis deals with the European Union, European integration, the advantages and disadvantages of the Czech Republic's membership in the EU and common currency euro. The aim of the thesis is the analysis of the membership from the perspective of the residents. The thesis contains history, institutions of European Union, entry criteria and the euro currency. A questionnaire survey was used to collect information. A comprehensive overview of the attitudes of individual residents of the Czech Republic towards the EU and the euro currency was created from the survey which was extended to individual regions in the Czech Republic. The result of the survey is supposed to help to gain insight into the opinions of the citizens of the Czech Republic and influence residents to thinking about adopting the euro currency.

Keywords: European Union, the Czech Republic, Euro, European integration, advantages and disadvantages, membership

10. Seznam použitých zdrojů

Seznam literatury:

- Baldwin, R. E., & Wyplosz, C. ([2020]). *The economics of European integration* (Sixth edition). McGraw-Hill.
- Balla, J. (2000). *Evropská integrace* (1st ed.). Ostrava: Advertis.
- Barták, K. (2000). *Mýty a realita Evropské unie : legenda, jimiž je opředeno přibližování ČR k EU* (1st ed.). Ministerstvo zahraničních věcí ČR.
- Collinsová, H. (2017). *Kreativní výzkum : teorie a praxe výzkumu v oblasti tvůrčích odvětví* (přeložil Vít Mlejnek). Barrister & Principal.
- Fiala, P., & Pitrová, M. (2009). *Evropská unie* (2., dopl. a aktualiz. vyd.). Centrum pro studium demokracie a kultury.
- Had, M., & Pikna, B. (2001). *Druhý a třetí pilíř Evropské unie* (1st ed.). Ministerstvo zahraničních věcí ČR.
- Had, M., & Urban, L. (2000). *Evropská společenství : první pilíř Evropské unie. Ústav mezinárodních vztahů : Ministerstvo zahraničních věcí ČR.*
- Jakš, J. (1998). *Quo Vadis, Evropská unie* (1st ed.). ETC Publishing.
- Lacina, L. (2016). *Učebnice evropské integrace* (4 ed.). Barrister & Principal.
- Matějková, J. (1994). *Evropská Unie*. Praha: Victoria Publishing.
- Molle, W. (1997). *The economics of European integration: theory, practice, policy* (3rd ed.). Aldershot: Ashgate.
- Sear, S., & Novotná, J. (1999). *Euro: Jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Management Press.
- Sychra, Z. (2009). *Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU* (1st ed.). Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity.
- Webber, D. (2019). *European disintegration? : the politics of crisis in the European Union*. London: Red Globe Press.
- Zahradník, P. (2003). *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. Praha: C.H.Beck.

Internetové zdroje:

Balíček „Fit for 55“. (b. r.). Evropská rada Rada Evropské unie. Retrieved October 5, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

Bux, U., & Maciejewski, M. (2022). *Prostor svobody, bezpečnosti a práva: Justiční spolupráce v občanských věcech*. Evropský parlament. Retrieved December 15, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/154/justicni-spoluprace-v-obcanskych-vecich>

Bydžovská, M., & CDK. (c2005-2022). *Zemědělství*. Euroskop.cz. Retrieved November 20, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/vnitri-trh/zemedelstvi/>

Bývalí předsedové Účetního dvora. (b. r.). EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR. Retrieved October 11, 2022, from <https://www.eca.europa.eu/cs/Pages/FormPres.aspx>

CDK. (2020). *Správní členění (systém NUTS)*. Euroskop.cz. Retrieved January 4, 2023, from <https://euroskop.cz/ja-a-eu/fondy/prehled-fondu/strukturalni-fondy/spravni-cleneni-system-nuts/>

CDK. (c2005-2022). *Doprava*. Euroskop.cz. Retrieved November 23, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/vnitri-trh/doprava/>

CDK. (c2005-2022). *Justice a vnitro*. Euroskop.cz. Retrieved December 12, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/regulace-o-koordinace/justice-a-vnitro/>

CDK. (c2005-2022). *Obchodní politika*. Euroskop.cz. Retrieved November 20, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/zahranici-a-bezpecnost/obchodni-politika/>

CDK. (c2005-2022). *Ochrana spotřebitele*. Euroskop.cz. Retrieved November 29, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/regulace-o-koordinace/ochrana-spotrebitele/>

CDK. (c2005-2022). *Věda a výzkum*. Euroskop.cz. Retrieved November 23, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/regulace-o-koordinace/veda-a-vyzkum/>

CDK. (c2005-2022). *Zahraniční a bezpečnostní politika*. Euroskop.cz. Retrieved December 1, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/zahranici-a-bezpecnost/zahranicni-a-bezpecnostni-politika/>

CDK. (c2005-2022). *Zaměstnanost a sociální věci*. Euroskop.cz. Retrieved November 23, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/regulace-o-koordinace/zaměstnanost-a-socialni-veci/>

Ciucci, M. (2021). *Energetická politika: obecné zásady*. Evropský parlament. Retrieved November 26, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/68/energeticka-politika-obecne-zasady>

Český statistický úřad. (2023). Retrieved March 24, 2023, from <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

Davoli, A. (2022). *Prostor svobody, bezpečnosti a práva: Justiční spolupráce v trestních věcech*. Evropský parlament. Retrieved December 15, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/155/justicni-spoluprace-v-trestnich-vecech>

Davoli, A. (2022). *Prostor svobody, bezpečnosti a práva: Policejní spolupráce*. Evropský parlament. Retrieved December 12, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/156/police-cooperation>

Euro. (b. r.). Evropská unie. Retrieved January 6, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro_cs

European Council Council of the European Union. (b. r.). Retrieved October 5, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/en/>

Euroskop, CDK. (c2005-2022). *Hospodářská a měnová unie*. Euroskop.cz. Retrieved January 26, 2023, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/ekonomika/hospodarska-a-menova-unie/>

Euroskop. (c2005-2022). *Evropská komise*. Euroskop.cz. Retrieved October 5, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/institute-eu/evropska-komise/>

Euroskop. (c2005-2022). *Předsednictví 2022*. Euroskop.cz. Retrieved October 5, 2022, from <https://euroskop.cz/evropska-unie/predsednictvi-2022/>

Eurostat. (b. r.). Retrieved April 6, 2023, from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

Evropská centrální banka (ECB). (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/ecb_cs

Evropská komise. (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-commission_cs

Evropská rada. (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-council_cs

Evropský parlament. (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-parliament_cs

Evropský účetní dvůr (EÚD). (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/eca_cs

History [Online]. (b. r.). Retrieved October 2, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/cs/history/?filters=2031>

Hlavní politické cíle nové SPZ. (b. r.). Evropská komise. Retrieved November 22, 2022, from https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/new-cap-2023-27/key-policy-objectives-new-cap_cs

Hospodářská a měnová unie. (2023). Evropská centrální banka. Retrieved January 26, 2023, from <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.cs.html>

Christina Ratcliff, C., Martinello, B., & Litos, V. (2022). *Ochrana spotřebitele a veřejné zdraví: Opatření na ochranu spotřebitele.* Evropský parlament. Retrieved November 29, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/47/opatreni-na-ochranu-spotrebitele>

Koch, R., Mahbob, S., & Lim, J. (2012). The Euro as a Guarantor for Stability and Prosperity – How Big the Crisis for Politics and Economy in Europe Really Is?. *ISIS Focus*, 2012(10), 1-3. October 2012

Kurrer, C. (2021). *Politika životního prostředí: obecné zásady a základní rámec.* Evropský parlament. Retrieved November 25, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/71/politika-zivotniho-prostredi-obecne-zasady-a-zakladni-ramec>

Lenaerts, K. (2016). *Výroční zpráva 2015 Soudní činnost* (Vol. 2015). Soudní dvůr Evropské unie. https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2016-05/rapport_annuel_2015_activite_judiciaire_cs_web.pdf

Maastrichtská kritéria. (2013). Ministerstvo financí České republiky. Retrieved December 29, 2022, from <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>

Maastrichtský chrám dle Smlouvy z Nice. (b. r.). EURION. Retrieved November 14, 2022, from https://eurion.cz/lisabon/kurz/index_L_03_05_07.htm

Mezinárodní organizace a VS: Evropská unie. (c2022). Ministerstvo vnitra České republiky. Retrieved January 1, 2023, from <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-evropska-unie.aspx>

Národní rozpočtová rada. (b. r.). Retrieved March 24, 2023, from <https://www.rozpocetvarada.cz/>

Přístupová kritéria (kodaňská kritéria). (b. r.). EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie. Retrieved December 29, 2022, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:accession_criteria_copenhagen

Rada Evropské unie. (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/council-european-union_cs

Regionální politika: Regionální investice a solidarita. (b. r.). Evropská unie. Retrieved November 23, 2022, from https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/regional-policy_cs

Soudní dvůr Evropské unie (SDEU). (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/court-justice-european-union-cjeu_cs

The Members of the European Court of Auditors since 1977. (b. r.). EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR. Retrieved October 11, 2022, from https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/HISTORICAL_TABLE/HISTORICAL_TABLE_EN.PDF

Typy orgánů a institucí EU. (b. r.). Evropská unie. Retrieved March 30, 2023, from https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_cs

Udržitelný rozvoj. (c2008-2022). Ministerstvo životního prostředí. Retrieved November 25, 2022, from https://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj

Vládní deficit/přebytek, dluh a související údaje. (2023). Eurostat. Retrieved January 26, 2023, from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/GOV_10DD_EDPT1__custom_4683460/default/line?lang=en

Výroční zprávy. (b. r.). Soudní dvůr Evropské unie. Retrieved October 5, 2022, from https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_11035/rapports-annuels

Výsledky evropských voleb 2019. (b. r.). Evropský parlament. Retrieved October 5, 2022, from <https://www.europarl.europa.eu/election-results-2019/cs/kresla-politicka-skupina-zeme/2004-2009/ustavujici-zasedani/>

Zahraniční a bezpečnostní politika: Evropská zahraniční a bezpečnostní politika. (b. r.). Evropská unie. Retrieved December 1, 2022, from https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/foreign-and-security-policy_cs

Zásady, členské státy, historie: Přistoupení k EU. (b. r.). Evropská unie. Retrieved January 2, 2023, from https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/joining-eu_cs?fbclid=IwAR19uB4XuP2OQEeZa1hZD0FiY-ChYI29E_jPIoq4kIP1pKc4s3Jk5iyCJn5s

Životní prostředí: Na cestě k ekologičtější a udržitelnější Evropě. (b. r.). Evropská unie. Retrieved November 25, 2022, from https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/environment_cs

11. Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMI	Evropský měnový institut
EOS	Evropské obranné společenství
EPS	Evropská politická spolupráce
ERM II	Evropský mechanismus směnných kurzů II
ES	Evropské společenství
ESVO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
Euratom	Evropské atomové společenství
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
JEA	Jednotný evropský akt
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
USA	Spojené státy americké

12. Seznam obrázků

Obrázek 1: Maastrichtský chrám dle Smlouvy z Nice	15
---	----

13. Seznam tabulek

Tabulka 1: Členění respondentů	27
Tabulka 2: Důvody k vystoupení ČR z členství EU	35
Tabulka 3: Souhlas s plánem EU na ekologickou transformaci	38
Tabulka 4: Odpovědi Čechů dle věku.....	39
Tabulka 5: Odpovědi Čechů dle vzdělání.....	40
Tabulka 6: Odpovědi Čechů dle sociálního statusu.....	41

14. Seznam grafů

Graf 1: Vládní deficit/přebytek, dluh a související údaje: Eurozóna – 19 zemí	25
Graf 2: Otázka přijetí eura v ČR.....	29
Graf 3: Otázka vystoupení ČR z členství EU	29
Graf 4: Odpovědi Čechů dle kategorií věku	39
Graf 5: Odpovědi Čechů dle kategorií vzdělání	41
Graf 6: Odpovědi Čechů dle kategorií sociálních statutů	42
Graf 7: Inflace ČR a tří států EU s nejlepšími výsledky v roce 2022	43
Graf 8: Dlouhodobé úrokové sazby ČR a tří států EU s nejlepšími výsledky v roce 2022	44

15. Přílohy

Příloha 1: Vzor dotazníku

Výhody členství Evropské unie

Dobrý den,

jmenuji se Šárka Tůmová, jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia, a studuji obor Management regionálního rozvoje na Ekonomické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění anonymního dotazníku, který je součástí mého výzkumu v rámci bakalářské práce na téma: Výhody členství České republiky v Evropské unii. Budu moc ráda za vyplnění, které nezabere více než 10 minut.

1. Myslíte si, že je přínosné být součástí EU?

- Ano
- Ne

2. Zastáváte názor, že EU jedná bez ohledu na život a zájmy občanů jednotlivých členských států?

- Ano
- Ne
- Nevím
- EU rozhoduje na základě svých kompetencí

3. Sdílíte názor, že EU má nadbytečný úřednický aparát?

- Ano
- Ne
- Nevím

4. Souhlasíte s plánem EU na ekologickou transformaci? * Ekologickou transformací se rozumí soubor návrhů na zavedení nových iniciativ (inovací) pro členské státy EU v oblasti klimatu (např. emisní normy).

- Ano
- Ne
- Nevím

5. Souhlasíte s přijetím eura v České republice?

- Ano
- Ne

6. Pokud ano, tak proč:

7. Pokud ne, tak proč:

8. Je Česká republika z ekonomického hlediska připravena na přijetí eura?

- Ano
- Ne
- Nevím

9. Mělo by být v ČR provedeno referendum o přijetí eura?

- Ano
- Ne
- Nevím

10. Zavedení eura bude pro ČR znamenat zvyšování cen.

- Souhlasím
- Nesouhlasím
- Nevím

11. Největším přínosem zavedení eura je:

- Zjednodušení cestování do zahraničí
- Stabilní měna
- Zjednodušení obchodování se zahraničím
- Přehlednější porovnání cen výrobků a služeb se zahraničím
- Zlepšení ekonomické situace v ČR
- Žádný přínos
- Nevím

12. Sdílíte názor, že by měla Česká republika vystoupit z EU?

- Ano
- Ne

13. V případě, že ano, z jakého důvodu?

- blížící se rozpad EU
- direktiva ze strany EU (nařízení)
- nesouhlasím s přijetím eura
- následovat příklad Velké Británie (brexit)
- jiná...

14. Pokud jste dali odpověď „jiná...“, prosím uveďte důvod:

15. Jaký je Váš věk?

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-64
- 65+

16. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní vzdělání
- Střední odborné vzdělání s výučním listem
- Střední odborné vzdělání s maturitou
- Gymnázium
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

17. Sociální status:

- Student
- Na mateřské/rodičovské dovolené
- Nezaměstnaný
- Důchodce
- Zaměstnaný
- OSVČ
- Majitel firmy

18. Místo bydliště:

- Venkov
- Město

19. Ve kterém kraji ČR bydlíte?

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj

- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj